

СВЕОБУХВАТАН ПРЕДЛОГ ЗА РЕШЕЊЕ СТАТУСА КОСОВА

(Према тексту објављеном у ГЛАСУ ЈАВНОСТИ 22.4.2007)

Општи принципи

Анекс I - Уставне одредбе

Анекс II - Права заједница и њихових чланова

Анекс III - Децентрализација

Прилог уз Анекс III - Разграничење нових општина

Анекс IV - Правосудни систем

Анекс V - Верско и културно наслеђе

Анекс VI - Међународни дуг

Анекс VII - Имовина и архива

Анекс VIII - Безбедносни сектор Косова

Анекс IX - Међународни цивилни представници

Анекс X - Мисија Европске безбедносне и одбрамбене политике (ЕСДП)

Анекс XI - Међународне војне снаге

Анекс XII - Законодавни план

Општи принципи

Члан 1

Општи принципи

Косово треба да буде мултиетничко друштво које ће, преко својих законодавних, извршних и правосудних институција, и уз пуно поштовање владавине права, спроводити своју демократску владу.

Вршење јавне власти на Косову треба да се заснива на једнакости свих грађана и максималном поштовању међународно признатих људских права и основних слобода, као и на унапређењу и заштити права и доприноса свих његових заједница и њихових припадника.

Косово треба да усвоји устав. Устав Косова треба да пропише и гарантује правне и институционалне механизме који су неопходни да се осигура да се Косово влада по највишим демократским стандардима, и да се промовише мирољубива и просперитетна егзистенција свих његових становника. Устав треба да садржи, али да није ограничен само на принципе и одредбе које су изнете у Анексу И овог решења.

Косово треба да има отворену тржишну економију са слободном конкуренцијом.

Косово треба да има право да уговара и склапа међународне споразуме и право да тражи чланство у међународним организацијама.

Званични језици Косова треба да буду албански и српски.

Косово треба да има сопствене, посебне, националне симболе, укључујући ту заставу, грб и химну, који ће одражавати његов мултиетнички карактер.

Косово не сме да испоставља територијалне захтеве против и не сме да тражи уједињење ни са којом државом или делом неке државе.

Косово треба у потпуности да сарађује са свим ентитетима који су укључени у имплементацију Решења и да предузме све обавезе из Решења. Косово и Република Србија се позивају да у доброј вери сарађују по питањима везаним за имплементацију и реализацију услова овог решења.

Међународна заједница ће вршити надзор, надгледање и имаће сва неопходна овлашћења да осигура делотворну и ефикасну имплементацију овог решења, као што је изложено у Анексима IX, X и XI. Косово такође треба да упути позив међународној заједници са циљем да му помогне да успешно испуни своје обавезе.

Члан 2

Људска права и основне слободе

Косово треба да унапређује, штити и поштује највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода, укључујући она права и слободе које су изнете у Универзалној декларацији о људским правима, Међународном пакту о грађанским и политичким правима, и Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода и њених Протокола. Косово треба да предузме све неопходне мере за ратификацију Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и њених Протокола.

Сва лица на Косову имају права на људска права и основне слободе без дискриминације било које врсте по основу расе, боје коже, пола, језика, вере, политичког или другог мишљења, националног или социјалног порекла, повезаности са заједницом, имовине, рођења или другог статуса. Сва лица на Косову су једнака пред законом и имају права, без икакве дискриминације, на једнаку заштиту закона.

Принципи недискриминације и једнаке заштите пред законом треба посебно да се примењују и поштују у области запошљавања у јавној администрацији и јавним предузећима, и у приступу јавним финансијама.

Устав Косова треба да прописује правне и институционалне механизме за заштиту, унапређење и спровођење људских права свих лица на Косову, како је изнето у Анексу I овог решења.

Косово треба да унапређује и у потпуности поштује процес помирења између свих заједница и њихових припадника. Косово треба да установи свеобухватни приступ, уз одговарајуће укључење полова, ради бављења својом прошлошћу, где треба да је

обухваћен широк спектар иницијатива у сфери транзиционе правде.

Сви надлежни органи Косова треба да сарађују и да обезбеде неометани приступ међународно признатим механизмима или организацијама за надгледање људских права.

Члан 3

Права заједница и њихових припадника

Становници који припадају истој националној или етничкој, језичкој, или верској групи која је традиционално присутна на територији Косова (у даљем тексту: заједнице) треба да имају посебна права како је изнето у Анексу II Решења, поред људских права и основних слобода које су описане у члану 2 Анекса I Решења.

Косово треба да гарантује заштиту националног или етничког, културног, језичког и верског идентитета свих заједница и њихових припадника. Косово, такође, треба да установи уставне, правне и институционалне механизме који су неопходни за унапређење и заштиту права свих чланова заједница и у смислу њихове заступљености и делотворног учешћа у политичким и процесима доношења одлука, како је изнето у Анексу I и II овог решења. Органи власти на Косову треба, у њиховој политици и пракси, да се управљају према потреби да се унапреди дух мира, толеранције и међукултурног и међуверског дијалога између заједница и њихових припадника.

Члан 4

Права избеглица и интерно расељених лица

Све избеглице и интерно расељена лица са Косова треба да имају право на повратак и повраћај њихове имовине и личних поседа у складу с унутрашњим и међународним правом.

Косово треба да предузме све мере које су неопходне да се олакша и да се створи погодна атмосфера за безбедан и достојанствен повратак избеглица и расељених лица, на бази њихових слободних и добро информисаних одлука, укључујући ту и напоре да се унапреди и заштити њихова слобода кретања и слобода од застрашивања.

Косово треба у потпуности да сарађује с високим комесаром Уједињених нација за избеглице, који ће надлежним органима помоћи да се прошири заштита и помоћ повратницима, и који ће, између осталих ствари, вршити периодичне оцене и издавати јавне извештаје о условима повратка и ситуацији интерно расељених лица на Косову, и исто тако проширити сарадњу са другим организацијама које су укључене у процес повратка.

Члан 5

Нестала лица

Косово и Република Србија треба, у складу са унутрашњим и међународним нормама и стандардима, да предузму све мере које су неопходне да се утврде и обезбеде информације о идентитетима, вероватним местима, и судбинама несталих лица, уз потпуну сарадњу са Међународним одбором Црвеног крста (ИЦРЦ) и осталим релевантним међународним партнерима.

Косово и Република Србија треба да наставе да учествују сврсисходно, делотворно и без непотребног одлагања у Радној групи за нестала лица која је образована у оквиру Бечког дијалога, којим је председавао ИЦРЦ, или у сличним будућим механизмима који могу бити образовани. Косово и Република Србија треба да јачају њихове надлежне владине институције које ће имати задатак да дају допринос овим настојањима својим законским мандатом, овлашћењима, и ресурсима који су неопходни да се одржава и појача овај дијалог, и да се осигура активна сарадња свих битних администрација.

Члан 6

Локална самоуправа и децентрализација

Општине треба да образују основне територијалне јединице локалне самоуправе на Косову.

Локална самоуправа на Косову треба да се базира на принципима доброг управљања, транспарентности, и ефикасности и ефективности јавне службе, уз поклањање посебне пажње специфичним потребама и бригама неветинских заједница и њихових чланова. Општине на Косову треба да имају право на међуопштинску и прекограничну сарадњу у вези ствари од заједничког интереса приликом вршења њихових дужности, како је изложено у Анексу III овог решења.

Нове општинске границе треба да се исцртају у складу са Прилогом уз Анекс III овог решења.

Члан 7

Верско и културно наслеђе

Косово треба да осигура аутономију и заштиту свих верских исповести и њихових објеката на својој територији.

Српској православној цркви на Косову (СПЦ), укључујући ту њене духовне вође и присталице и њихове активности и имовину, треба да се обезбеди додатна безбедност и остала заштита ради пуног уживања њихових права, привилегија и имунитета, како је изложено у Анексу V овог решења.

СПЦ треба да буде искључиви власник своје имовине на Косову, са искључивим дискреционим правом да управља својом имовином и има приступ својим објектима, како је изнето у Анексу V овог решења.

Међународни цивилни представник (МЦП) треба да образује Веће за имплементацију и надгледање (ВИН) да надгледа и олакша пуну имплементацију специјалних механизма и заштита које су обезбеђене за СПЦ и српска верска и културна места, како је изнето у Анексу V овог решења.

Члан 8

Економска и имовинска питања

Косово треба да спроводи економску, социјалну и фискалну политику која је неопходна за одрживу економију. Нарочито да би подржало одрживи систем јавних рачуна, Косово треба са Европском комисијом, и уз тесну сарадњу са Међународним монетарним фондом, да установи фискални надзорни механизам. Приликом припреме свог буџета Косово треба да се консултује са МЦП.

Сваки међународни дуг Републике Србије који буде додељен Косову као последица процеса измиривања дуга, како је изнето у Анексу VI овог решења, треба се сматрати финансијском обавезом Косова.

Непокретна и покретна имовина Савезне Републике Југославије или Републике Србије која се налази на територији Косова у време овог решења треба да се пренесе на Косово.

Јавна предузећа (ЈП) и повезане обавезе, и друштвена предузећа (ДП) и њихова имовина, која је тренутно под надлештвом Косовске поверилачке агенције (КПА), треба да се уреде онако како је изложено у Анексу VII овог решења.

Косово треба да призна, штити и спроводи права лица на приватну покретну и непокретну имовину која се налази на Косову, у складу са утврђеним међународним нормама и стандардима. Захтеве у вези приватне непокретне имовине, укључујући ту пољопривредно и грађевинско земљиште, где је то прикладно, треба и даље да решава Косовска поверилачка агенција (КПА), у складу са Анексом VII овог решења. Косово треба да решава питања за повраћај имовине, укључујући, као приоритетну ствар, и она која се односе на Српску православну цркву, у складу са Анексом VII овог решења.

Косово и Република Србија треба да настоје да непосредно реше све захтеве између њих, који нису на други начин решени у овом решењу, уз заједнички споразум, имајући у виду релевантне међународне норме и стандарде. Од Косова и Републике Србије се очекује да осигурају правично и недискриминаторско поступање према имовинским и финансијским захтевима грађана са обе стране, и да осигурају правичан и недискриминаторски приступ њиховим судовима и механизмима за решавање захтева.

Члан 9

Безбедносни сектор

Осим уколико није другачије утврђено у овом решењу, Косово треба да има власт да спроводи закон, безбедност, води правосуђе, јавну сигурност, обавештајну, и службу цивилне заштите у ванредним околностима и пограничну контролу на својој територији.

Косовске безбедносне институције треба да раде у складу са међународно признатим демократским стандардима и људским правима, и треба да осигурају правичну заступљеност свих заједница у свим њиховим редовима.

Међународни цивилни представник (МЦП) и међународне војне снаге (МВС), у складу са одредбама овог решења и у сагласности са њиховим одговарајућим мандатима, треба да врше надзор и да воде оснивање и развој безбедносних институција Косова.

Треба да се образују нове професионалне и мултиетничке Косовске безбедносне снаге (КБС), и треба да се развије лако наоружана компонента способна за специфичне безбедносне функције, у складу са Анексом VIII овог решења.

Косово треба да установи цивилну организацију владе која ће вршити цивилну контролу над КБС, у складу са овим решењем.

КЗК, пошто је већ извршио своје циљеве, укључујући ту олакшавање опоравка Косова после сукоба, треба да се расформира у року од годину дана после ступања на снагу овог решења.

Све организације које по закону нису овлашћење да обављају активности у безбедносном сектору на Косову треба да престану да функционишу.

Члан 10

Уставна комисија и избори

Одмах после ступања на снагу овог решења, председник Косова, у консултацији са председништвом Скупштине Косова, треба да сазове Уставну комисију да састави устав, у консултацији са међународним цивилним представником (МЦП), у складу са овим решењем.

Уставна комисија треба да се састоји од двадесет једног (21) члана Косова, који треба да имају одговарајуће професионалне квалификације и експертизу који су неопходни за ову сврху, и који треба да одражавају разноликост косовског друштва уз дужно поштовање међународно признатих принципа једнакости полова, како је то изражено у инструментима људских права који су поменути у члану 2 Анекса И овог решења. Петнаесторо (15) чланова одређује председник Косова, у консултацији са председништвом Скупштине. Три (3) члана одређују посланици Скупштине који заузимају места резервисана за заједницу косовских Срба, а три (3) члана одређују посланици Скупштине који заузимају места која су резервисана за друге заједнице које нису у већини на Косову.

Комисија треба да установи сврсисходне механизме да обавештава јавност о свом раду.

МЦП треба да одреди представнике који ће Комисији помагати у раду, укључујући ту израду пословника о раду и оцењивање расположивих међународних модела за сачињавање устава.

Скупштина не сме званично да усвоји устав све док га МЦП не овери да је у складу са условима овог решења. Скупштина треба званично да усвоји устав у року од 120 дана од ступања на снагу овог решења у саставу садашњих посланика Скупштине Косова са двотрећинском већином гласова присутних посланика, после одговарајућих консултација са посланицима заједница у Скупштини које нису већина на Косову. После званичног усвајања, сматраће се да је устав усвојила Скупштина Косова и он ће ступити на снагу првог дана одмах после завршетка прелазног периода, како је дефинисано у члану 14.1 овог решења.

Најкасније девет месеци од ступања на снагу овог решења, Косово треба да организује опште и општинске изборе у складу са условима овог Решења и новим општинским границама, како је дефинисано у Анексу III овог решења. Изборе треба да овери надлежни међународни орган власти у смислу да задовољавају међународне стандарде.

Члан 11

Међународни цивилни представник

Међународна управна група (МУГ), која се састоји од кључних међународних актера треба да наменује Међународног цивилног представника (МЦП), и за ово наименовање ће тражити одобрење од Савета безбедности Уједињених нација. МЦП и специјални представник Европске уније (СПЕУ), кога наменује Савет Европске уније, треба да буде исто лице.

МУГ треба да да подршку и смернице Међународном цивилном представнику за испуњење његовог/њеног мандата.

МЦП треба да има свеукупну одговорност за надзор, и треба да буде коначна власт на Косову у погледу тумачења овог Решења, како је изнето у Анексу IX, посебно у члану 2, овог решења.

Као што је изложено у Анексу IX овог решења, МЦП је поверено да врши нека овлашћења да осигура и врши надзор потпуне имплементације овог решења, укључујући ту овлашћења да, по потреби, предузме мере да спречи и отклони повреде овог решења.

Овлашћења треба исто тако да се пренесу на МЦП и у његовом/њеном својству као СПЕУ, како је изнето у Анексу IX овог решења.

МЦП треба да има свеукупну координациону улогу над активностима осталих међународних организација на Косову, уколико се оне односе на одговорност МЦП, да врши надзор и осигура потпуну имплементацију овог решења, како је изнето у Анексу IX. Мандат МЦП треба да се настави све док Међународна управна група (МУГ) не утврди да је Косово испунило услове овог решења. МУГ треба да да упутства за окончање функције МЦП.

МУГ треба да изврши прву ревизију мандата МЦП, на бази стања имплементације овог решења, и то најкасније у року од две године од ступања на снагу овог решења.

Члан 12

Међународна подршка у области владавине права

Европска унија треба да установи Мисију Европске безбедносне и одбрамбене политике (ЕБОП) у области владавине права.

Мисија ЕБОП треба да помогне властима Косова у њиховом напретку ка одрживости и одговорности и у даљем развоју и јачању независног правосуђа, полицијске и царинске службе да осигура да ове институције буду слободне од политичког мешања и да буду у складу са међународно признатим стандардима и европском најбољом праксом.

Мисија ЕБОП треба да подржава имплементацију овог решења и да обезбеди обуку, надгледање, и генерално саветовање у области владавине права, и да задржи извесна овлашћења, нарочито у сфери правосуђа, полиције, царине и казнено-поправних установа, по модалитетима и на временски период који ће утврдити Савет ЕУ, у складу са Анексом IX и X овог решења.

Члан 13

Међународне војне снаге

НАТО треба да образује Међународне војне снаге (МВС) ради подршке имплементације овог решења, како је изложено у Анексу XI.

Ове МВС треба да буду снаге под вођством НАТО и да функционишу под надзором, и директном политичком контролом Северноатлантског савета, на бази командног ланца НАТО. Војне снаге НАТО на Косову не искључују могућност неке будуће војне мисије, уз ревизију мандата, под вођством друге међународне безбедносне организације. МВС треба тесно да сарађују са, и подржавају рад МЦП, Мисију ЕБОП, и друге међународне организације које могу бити присутне на Косову, и да надгледају и осигурају пуну имплементацију овог решења.

МВС треба да буду одговорне за обезбеђење безбедног и сигурног окружења на целој територији Косова, и да у сарадњи са МЦП подржавају косовске институције, све до оног времена када ће косовске институције бити способне да преузму одговорност, на бази сваког појединачног случаја, за безбедносне задатке које врше МВС. Косово, уз подршку МЦП и МВС, треба да развије процес да се обезбеди транзициони план да се током времена изврши пренос безбедносних одговорности МВС.

МВС треба да имају свеукупну одговорност за развој и обуку Косовских безбедносних снага, а НАТО треба да има свеукупну одговорност за развој и установљење организације под цивилним вођством владе која ће вршити цивилну контролу над овим снагама, не идући на уштрб одговорности МЦП, како је то изнето у Анексу IX овог решења.

Члан 14

Прелазни споразуми и завршне одредбе

После ступања на снагу овог решења, треба да постоји прелазни период од 120 дана:

Током прелазног периода, УНМИК треба да настави да врши свој мандат у складу са релевантним резолуцијама Савета безбедности УН (СБУН), у консултацији са међународним цивилним представником (МЦП). МЦП треба да има овлашћења да надгледа имплементацију овог решења током прелазног периода и да даје препоруке УНМИК-у о акцијама које треба предузети да се осигура поштовање овог решења.

Уставни оквир за привремену самоуправу и други важећи закони треба да остану на снази до краја прелазног периода, уколико нису у супротности са овим решењем.

Скупштина Косова треба званично да усвоји нови устав пре завршетка прелазног периода, у складу са условима овог решења.

Уколико до краја прелазног периода нови устав не буде званично усвојен, УНМИК треба да измени Уставни оквир за привремену самоуправу, у складу са условима овог решења. Измењени Уставни оквир за привремену самоуправу треба да остане на снази све док Скупштина не усвоји нови устав.

Током прелазног периода, Скупштина Косова, у консултацији са МЦП, треба званично да усвоји неопходне законе, нарочито оне који су изложени у Анексу XII овог решења, да у потпуности имплементира услове овог решења. Овакви закони, који не треба да захтевају додатно одобрење, или проглашење, од стране УНМИК-а, сматраће се да су званично усвојени од стране Скупштине Косова и треба да ступе на снагу одмах после завршетка прелазног периода, уколико су у складу са овим решењем и новим уставом или уставним оквиром за привремену самоуправу са амандманима УНМИК-а. Док овакви закони не ступе на снагу, надлежни органи на Косову треба да предузму све мере које су потребне да се осигура да не буду предузете акције које су супротне одредбама овог решења.

ф) Током прелазног периода УНМИК и МЦП, или његов/њен представник, треба да председавају радним групама које ће радити на формулисању детаља и модалитета преноса овлашћења на Косову.

г) На крају прелазног периода УНМИК-ов мандат треба да истекне и сва законодавна и извршна власт коју је имао УНМИК треба да се пренесе ен блоц на владајуће органе Косова, уколико то није другачије одређено у овом решењу. У овом тренутку, МЦП и МВС треба да преузму потпуну одговорност за обављање њихових мандата, како је изложено у овом решењу.

х) Правни режим који уређује решавање свих преосталих одговорности УНМИК-а треба да се установи током прелазног периода на бази споразума између УН (УНМИК-а) и Косова, у консултацији са МЦП.

У тесној сарадњи са МЦП, УНМИК треба да осигура уредан пренос правног оквира који је тренутно на снази на правни оквир који је образован на бази овог решења.

УНМИК-ове Уредбе које је прогласио СПГС, сходно РСБ УН 1244, укључујући ту Административне директиве и Извршна решења која је издао СПГС, и проглашени закони које је усвојила Скупштина Косова треба и даље да важе, осим ако није другачије одређено у овом решењу, све док њихова важност не истекне, или док не буду укинута или замењени законима који уређују исту предметну ствар у складу са одредбама овог решења.

Косово треба и даље да буде обавезно, на бази реципрочности где је то прикладно, по свим међународним споразумима и другим механизмима у области међународне сарадње које је закључио УНМИК за и у име Косова, и који су на снази на дан ступања на снагу овог решења. Финансијске обавезе које је предузео УНМИК за и у име Косова по овим споразумима или механизмима Косово је дужно да поштује.

АНЕКС I - УСТАВНЕ ОДРЕДБЕ

Будући устав Косова треба да садржи, али да није ограничен на, следеће принципе и елементе

Члан 1

Основне одредбе

Устав Косова треба да:

Буде доследан у свим својим одредбама са овим решењем, и да се тумачи у складу са овим решењем; у случају противречности између одредаба устава и одредаба овог решења, предност има Решење.

Садржи одредбе које су изнете у члану 1, Општим принципима, овог решења.

Потврђује да је Косово мултиетничко друштво које се заснива на једнакости свих грађана и највишем нивоу међународно признатих људских права и основних слобода, као и на унапређењу и заштити права и доприноса свих његових заједница и њихових припадника.

Потврђује да Косово нема званичну религију и да ће бити неутрално по питањима религиозних веровања.

Потврђује одговорност власти Косова да унапређују и олакшају безбедан и достојанствен повратак избеглица и интерно расељених лица са Косова, и да им помогне да врате њихову имовину и поседе.

Обезбеди право за све грађане бивше Савезне Републике Југославије који су становали на Косову на дан 1. јануара 1998. године и њихове директне наследнике да добију држављанство Косова без обзира на њихово садашње место становања и било које друго држављанство које можда имају.

Члан 2

Одредбе о унапређењу и заштити људских права и основних слобода

Устав треба да обезбеди да права и слободе које су изнете у следећим међународним инструментима и споразумима буду непосредно применљиве на Косову и да имају приоритет над свим другим законима; никакви амандмани у уставу не смеју да умање ова права:

Универзална декларација о људским правима;

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и њени Протоколи;

Међународни пакт о грађанским и политичким правима и његови Протоколи;

Оквирна конвенција Савета Европе за заштиту националних мањина;

Конвенција о елиминацији свих облика расне дискриминације;

Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена;

Конвенција о правима детета;

Конвенција против мучења и другог суровог, нехуманог или понижавајућег поступања или кажњавања:

Устав треба да потврди принцип да сва лица на Косову имају права на људска права и основне слободе како је изложено у члану 2.1 овог анекса без дискриминације било које врсте по основу расе, боје коже, пола, језика, вере, политичког или другог мишљења, националном или социјалном пореклу, повезивања са заједницом, имовине, рођења или другог статуса. Устав, такође, треба да потврђује принцип да су сва лица на Косову једнака пред законом и да имају право на једнаку заштиту закона, без икакве дискриминације.

Устав треба да садржи члан 1 до 3 из Права заједница и њених припадника, како је изложено у Анексу II овог решења.

Устав треба да обезбеди права појединаца који тврде да су јавни органи власти повредили њихова права и слободе које имају по овом уставу, и да имају право да поднесу жалбу Уставном суду, када исцрпе сва остала правна средства.

Члан 3

Скупштина Косова

Што се тиче Скупштине Косова, устав треба, између осталих ствари, да обезбеди да:

Скупштина има 120 посланика који су изабрани тајним гласањем, на бази отворене листе, од којих се 100 расподељују између свих партија, коалиција, грађанских иницијатива, и независних кандидата пропорционално броју важећих гласова добијених на изборима за Скупштину. Листе кандидата треба да поштују међународно признате принципе једнакости

полова, како су они изражени у инструментима људских права, и поменути у члану 2 овог анекса.

За прва два изборна мандата после усвајања устава, Скупштина Косова треба да има двадесет (20) места резервисана за представнике заједница које нису у већини на Косову, и то на следећи начин: десет (10) места треба да се додели странкама, коалицијама, иницијативама грађана и независним кандидатима који су изјавили да заступају заједницу косовских Срба, а десет (10) места треба да се додели другим заједницама и то на следећи начин: заједници Рома једно (1) место; заједници Ашкалија једно (1) место; заједници Египћана једно (1) место; и једно (1) додатно место треба да се додели или заједници Рома, Ашкалија или Египћана која има највећи број гласова; Бошњачкој заједници три (3) места; Турској заједници два (2) места; и Горанској заједници једно (1) место. Свако место које је добијено на изборима треба да буде преко оних десет (10) резервисаних места која су додељена заједници косовских Срба, односно другим заједницама.

После прва два изборна мандата:

Партије, коалиције, грађанске иницијативе и независни кандидати који су се изјаснили да заступају заједницу косовских Срба треба да имају укупан број места која су добијена на отвореним изборима, са минимално десет (10) загарантованих места уколико је број освојених места мањи од десет (10).

Партије, коалиције, грађанске иницијативе и независни кандидати коју су изјавили да заступају остале заједнице треба да имају укупан број места која су освојили на отвореним изборима, са минималним бројем загарантованих места, како је изложено у члану 3.2, уколико је број освојених места сваке заједнице мањи од броја места предвиђених у члану 3.2.

Група посланика Скупштине који заузимају резервисана или загарантована места за заједницу косовских Срба, као и група посланика Скупштине који заузимају места која су резервисана или загарантована за друге заједнице треба свака да има најмање једног (1) представника у Председништву Скупштине.

Најмање један потпредседник сваког скупштинског одбора треба да буде из различите заједнице у односу на председника.

Садашња овлашћења и процедуре Одбора за права и интересе заједница треба и даље да остану на снази. Што се тиче његовог састава, чланови Одбора треба да буду заступљени, али највише једна трећина (1/3) чланова Одбора за права и интересе заједница треба да представља групу посланика Скупштине који заузимају места која су резервисана за заједницу косовских Срба, и највише једна трећина (1/3) њених чланова треба да представља групу посланика Скупштине који заузимају места која су резервисана или загарантована за друге заједнице које нису у већини на Косову.

За усвајање, измене или укидање следећих закона потребно је како већинско присуство посланика Скупштине из већинске заједнице тако и већинско присуство посланика Скупштине који заузимају места која су резервисана или загарантована за представнике заједница које нису у већини на Косову:

а. Закони којима се мењају општинске границе, образују или укидају општине, дефинише опсег овлашћења општина и њихово учешће у међуопштинским и прекограничним односима;

б. Закони којима се имплементирају права заједница и њихових чланова, осим оних која су изложена у уставу;

ц. Закони о употреби језика;

д. Закони о локалним изборима;

е. Закони о заштити културног наслеђа;

ф. Закони о верској слободи или о споразумима са верским заједницама;

г. Закони о образовању;

х. Закони о употреби симбола (укључујући ту симболе заједница) и о јавним празницима.

Упркос одредбама члана 3.7 овог анекса, сви они закони који треба да имплементирају услове овог решења, како је изложено у Анексу XII, неће се подвргавати, приликом њиховог првог усвајања, захтевима члана 3.7 овог анекса.

Нити закони који подлежу захтевима члана 3.7, нити било који предлог који је у супротности са било којом одредбом овог решења не могу се поднети за референдум.

Скупштина треба да установи свој сопствени правилник о раду, који треба да буде у складу са принципима отворености и транспарентности и демократским доношењем одлука.

Члан 4

Председник Косова

Што се тиче председника Косова, устав треба, између осталих ствари, да обезбеди да:

Председник Косова треба да представља јединство људи.

Председник Косова може да врати Скупштини на поновно разматрање било који закон за који сматра да је штетан по легитимне интересе једне или више заједница.

Члан 5

Влада Косова

Што се тиче владе Косова, устав треба, између осталих ствари, да обезбеди да:

Треба да буде најмање један (1) министар из заједнице косовских Срба и један (1) министар из друге невећинске заједнице на Косову; уколико има више од дванаест (12) министара, онда треба да постоји и трећи министар који представља невећинску заједницу на Косову.

Треба да постоје најмање два помоћника министара из заједнице косовских Срба и два помоћника министара из других невећинских заједница; уколико постоје више од дванаест (12) министара, онда мора да постоји и трећи помоћник министра који ће представљати заједницу косовских Срба и трећи помоћник министра који ће представљати другу невећинску заједницу на Косову.

Састав јавне службе треба да одражава разноликост људи Косова, уз дужно поштовање међународно признатих принципа једнакости полова, како је то изражено у инструментима људских права који су поменути у члану 2 овог анекса. Независни надзорни одбор јавне службе треба да осигура поштовање правила и принципа који уређују јавну службу, и он сам треба такође да одражава разноликост људи Косова.

Члан 6

Уставни суд и правосудни систем

Што се тиче Уставног суда Косова, устав треба између осталих ствари да обезбеди да:

Уставни суд треба да се састоји од девет судија, који треба да су истакнути правници највишег моралног карактера.

Шесторо (6) судија треба да наменује председник на предлог Скупштине. Од шесторо судија који се за први мандат наменују после ступања на снагу овог устава, двоје (2) судија треба да раде без могућности реизбора током периода од три године, двоје (2) судија треба да раде без могућности реизбора током периода од шест година, и двоје (2) судија треба да раде без могућности реизбора током периода од девет година. После тога, сваки судија који је наменован у Уставни суд треба да се наменује без могућности реизбора на рок од девет година. Судије чији мандат истиче на крају првог периода од три или шест година бирају се жребом од стране председника Косова одмах после њиховог наменовања.

Што се тиче четири (4) од шест (6) судијских позиција, за одлуку да се неко лице предложи за судију Уставног суда потребна је двотрећинска већина гласова у Скупштини: што се тиче друге две позиције, потребна је сагласност већине посланика Скупштине, укључујући сагласност већине посланика Скупштине који заузимају резервисана или загарантована места за представнике заједница које нису у већини на Косову.

Троје међународних судија поставља председник Европског суда за људска права, уз консултације са Међународним цивилним представником.

Десет или више посланика Скупштине, између осталих ствари, треба да имају право да оспоре уставност пред Уставним судом сваког закона или одлуке које је усвојила Скупштина, како због материјалне тако и због процедуралне повреде права.

Општине могу да оспоре уставност закона или аката владе пред Уставним судом које повређују њихове одговорности или умањују њихове приходе.

Што се тиче правосудног система на Косову, устав треба, између осталих ствари, да обезбеди да:

Судије и тужиоце треба да поставља и разрешује председник Косова само на предлог Косовског правосудног већа (КПВ). Сва упражњена места за места судија и тужилаца морају јавно да се оглашавају и да буду отворена за све квалификоване кандидате, који ће

се бирати на предлог КПВ на бази заслуга у складу са важећим законом и одредбама члана 6.6 овог анекса.

Косовско правосудно веће треба да има пуну независност при обављању својих функција у циљу осигурања интегрисаног, независног, професионалног и непристрасног правосудног система, ради осигурања приступа правосудју свим лицима на Косову и гарантовања да Косовски правосудни систем буде свеукупљив и да потпуно одражава мултиетнички карактер Косова. Ово не треба да иде на штету установљења, у некој каснијој фази, посебног ентитета одговорног за ствари у вези наименовања, дисциплинских мера и разрешења тужилаца, који, ако буде установљен, треба да ужива исту независност у вршењу својих функција.

У погледу упосљавања, избора, наименовања, унапређења и премештаја судија и тужилаца, релевантни органи Косова треба да осигурају да службе правосудја и тужилаштва одражавају мултиетнички карактер Косова и потребу за правичном заступљеношћу свих заједница на Косову, уз дужно поштовање међународно признатих принципа једнакости полова, како су изражени у инструментима људских права који су поменути у члану 2 овог анекса.

Садашња овлашћења и улога омбудсмана треба и даље да постоје.

Члан 7

Централна изборна комисија

Комисија треба да има девет (9) чланова, укључујући председника Централне изборне комисије кога наименује председник Косова између чланова Врховног суда и окружних судова.

Шест (6) члана наименују шест највећих парламентарних група које су заступљене у Скупштини, који нису имали права да учествују у расподели резервисаних места. Уколико је мањи број група заступљен у Скупштини, највећа група или групе могу да наименују додатне члан(ове). Једног (1) члана наименују посланици Скупштине који заузимају резервисана или загарантована места за заједницу косовских Срба, а једног (1) члана посланици Скупштине који заузимају резервисана или загарантована места за друге заједнице које нису у већини на Косову.

Члан 8

Децентрализација/Локална самоуправа

Што се тиче локалне самоуправе на Косову, устав треба, између осталих ствари, да обезбеди да:

Косово треба да се састоји од општина које треба да уживају висок степен локалне самоуправе и које подстичу и обезбеђују активно учешће свих грађана у демократском животу.

Компетенције и границе општина одредиће се по закону.

Општине имају право на локалне изворе прихода и да добијају одговарајућа финансијска средства од централних власти.

Општине имају право на међуопштинску и прекограничну сарадњу у областима њихове и шире надлежности.

Члан 9

Економске одредбе

Што се тиче економског/финансијског сектора Косова, устав треба, између осталих ствари, да обезбеде да:

Косово треба да користи једну валуту као правно средство.

Косово треба да има независну службу централне банке.

Косово треба да образује независна тржишна регулаторна тела.

Члан 10

Уставни амандмани

Што се тиче амандмана на устав, устав треба, између осталих ствари, да обезбеди да:

За сваки амандман на устав потребно је одобрење двотрећинске већине посланика Скупштине, укључујући ту две трећине посланика Скупштине који заузимају резервисана или загарантована места за представнике заједница које нису у већини на Косову.

Никакав амандман на устав не сме да умањи било која права и слободе која су поменута у члану 2 овог анекса.

Члан 11

Прелазне одредбе

Устав треба такође да обезбеди да сви органи власти на Косову спроведу у дело одлуке и акта међународне власти која има мандат да врши надзор имплементације овог решења и да поштују све обавезе Косова по овом решењу.

АНЕКС II - ПРАВА ЗАЈЕДНИЦА И ЊИХОВИХ ПРИПАДНИКА

Члан 1

Основне одредбе

Становници који припадају истој националној или етничкој, језичкој или верској групи која је традиционално присутна на територији Косова (заједнице) треба да имају специфична права као што је изложено у овом анексу, поред људских права и основних слобода која су предвиђена у члану 2 Анекса II овог решења.

Сваки припадник заједнице треба да има право да слободно изабере да се с њим поступа или не поступа као припаднику дате заједнице и из тог избора нити од коришћења права која су повезана с тим избором не би требало да уследи никаква дискриминација.

Припадници заједница треба да имају право да слободно изражавају, негују и развијају њихов идентитет и својства заједнице.

Коришћење ових права треба са собом да носи дужности и одговорности да поступају у складу са законом Косова, и да не повређују права других лица.

Члан 2

Обавезе Косова

Косово треба да створи одговарајуће услове који ће омогућити заједницама и њиховим члановима да чувају, штите и развијају њихове идентитете. Влада је дужна да нарочито подржава културне иницијативе заједница и њихових чланова, укључујући ту и финансијску помоћ.

Косово треба да промовише дух толеранције, дијалог и да подржава помирење између заједница и да поштује стандарде који су изложени у Оквирној конвенцији Савета Европе за заштиту националних мањина и Европској повељи за регионалне или мањинске језике. Косово треба да предузме све неопходне мере да заштити лица која могу бити изложена претњама или делима дискриминације, непријатељствима или насиљу услед њиховог националног, етничког, културног, језичког или верског идентитета.

Косово треба да усвоји адекватне мере које могу бити неопходне за унапређење потпуне и делотворне једнакости између припадника заједница у свим областима економског, социјалног, политичког и културног живота. Овакве мере не би требало да се сматрају актом дискриминације.

Косово треба да промовише очување културног и верског наслеђа свих заједница као интегрални део наслеђа Косова. Косово треба да има посебну дужност да осигура делотворну заштиту објеката и споменика од културног и верског значаја за заједнице. Косово треба да предузме делотворне мере против свих оних који поткопавају уживање права чланова заједница. Косово треба да се уздржи од политике или праксе које имају за циљ асимилацију лица која припадају заједницама против њихове воље, и треба да заштити ова лица од сваке акције која има за циљ такву асимилацију.

Косово треба да осигура, на недискриминаторској основи, да све заједнице и њихови чланови могу да користе њихова права како је у даљем тексту утврђено.

Члан 3

Права заједница и њихових чланова

Чланови заједница треба да имају право, појединачно или у заједници, да:

- а. Изражавају, одржавају и развијају њихову културу и чувају суштинске елементе њиховог идентитета, наиме веру, језик, традицију и културу;
- б. Имају јавно образовање на једном од званичних језика Косова по њиховом избору на свим нивоима;
- ц. Имају предшколско, основно и средње јавно образовање на њиховом језику у мери која је прописана законом, с могућношћу да у ту сврху образују посебне разреде или школе чији ниво је нижи од обично предвиђеног за образовне установе;
- д. образују и управљају њиховим сопственим приватним образовним и установама за обуку за које се може добити јавна финансијска помоћ, у складу са законом и међународним стандардима;
- е. Користе њихов језик и писмо слободно како приватно тако и у јавности;
- ф. Користе њихов језик и писмо у односима са општинским властима или локалним канцеларијама централних власти у областима где представљају довољан удео

становништва у складу са законом. Трошкове за услуге тумача или преводиоца треба да сnose надлежни органи;

г. Користе и истичу симболе заједнице, у складу са законом и међународним стандардима;

х. Имају лична имена уписана у изворном облику и писму на њиховом језику као и да поврате изворна имена која су принудно промењена;

и. Имају локалне називе, називе улица и других топографских ознака које одражавају и осетљиве су на мултиетнички и мултијезички карактер дате области;

ј. Имају загарантован приступ, и специјално представљање у јавним медијима као и програме на њиховом језику, у складу са законом и међународним стандардима;

к. Имају право да образују и користе њихове медије, укључујући ту пружање информација на њиховом језику, и коришћење резервисаног броја фреквенција за електронске медије у складу са законом и међународним стандардима;

л. Уживају неометане контакте између њих на Косову и склапају и одржавају слободне и мирољубиве контакте са лицима из било које државе, нарочито са онима са којима имају заједнички етнички, културни, језички или верски идентитет, или заједничко културно наслеђе, у складу са законом и међународним стандардима;

м. Уживају неометане контакте и учествују без дискриминације у активностима локалних, регионалних и међународних невладиних организација;

н. образују удружења за културу, уметност, науку и образовање, као и школска и друга удружења за изражавање, неговање и развој њиховог идентитета.

Члан 4

Учешће заједница и њихових чланова у јавном животу и доношењу одлука

Заједнице и њихови чланови треба да имају представнике у Скупштини. Закон, како је посебно истакнуто у уставу, не може се донети нити изменити без сагласности већине посланика Скупштине који заузимају места која су резервисана или загарантована за заједнице, како је изложено у члану 3.7 Анекса I.

Састављање владе и процес наименовања судија и тужилаца треба да обезбеде посебне модалитете који ће осигурати учешће заједница и њихових припадника, како је изложено у Анексу I и IV.

Треба да постоји Консултативно веће за заједнице под окриљем председника Косова у коме ће заједнице бити заступљене. Ово Консултативно веће за заједнице треба да се састоји, између осталих ствари, од представника удружења заједница. Мандат Консултативног већа за заједнице треба да обухвата следеће:

Обезбеђење механизма за редовну размену мишљења између заједница и Владе Косова; Пружање прилике заједницама да у раној фази дају коментаре на законодавне или политичке иницијативе које може припремити влада, да дају предлоге за овакве иницијативе, и да траже да се њихови ставови унесу у релевантне пројекте и програме. Све друге одговорности и функције како је прописано у овом решењу, или у складу са законом.

Заједнице и њихови припадници треба да имају право на правичну заступљеност при запошљавању у јавним органима и јавним предузећима на свим нивоима, укључујући нарочито у полицијској служби у областима где живи дата заједница, уз поштовање правила у погледу способности и интегритета која се примењују за јавну администрацију.

У општинама где најмање десет одсто грађана припадају заједницама које нису у већини у тим општинама, место потпредседника Скупштине општине за заједнице треба да буде резервисано за представника из тих заједница. Место потпредседника треба да заузме кандидат из невећинске заједнице који је добио највише гласова на отвореној листи кандидата на изборима за Скупштину општине. Потпредседник за заједнице треба да промовише дијалог између заједница и да служи као званично кључно место за решавање брига и интереса "невећинских заједница" на седницама Скупштине и у свом раду.

Потпредседник треба такође да буде одговоран за преиспитивање притужби заједница или њихових припадника у којима се жале да су акта или одлуке Скупштине општине повредиле њихова уставом загарантована права. Потпредседник је дужан да овакве ствари проследи Скупштини општине да она сама поново размотри такав акт или одлуку. У случају да Скупштина општине одлучи да не размотри поново свој акт или одлуку, или уколико потпредседник сматра да резултат, и после поновног разматрања, и даље представља

повреду уставом загарантованих права, онда потпредседник може да поднесе ствар директно Уставном суду, који може донети одлуку да ли да прихвати ствар ради преиспитивања.

АНЕКС III - ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА

Да би се решили легитимни интереси косовских Срба и других заједница које нису у већини на Косову као и њихових чланова, да би се подстакло и осигурало њихово активно учешће у јавном животу, и ојачало добро управљање и ефективност и ефикасност јавних служби на целом Косову, потребно је да се установи усавршен и одржив систем локалне самоуправе на Косову у складу са следећим принципима и одредбама:

Члан 1

Основне одредбе

Самоуправа на Косову треба да се базира на принципима Европске повеље о локалној самоуправи и, нарочито, на принципу супсидијарности.

Локална самоуправа на Косову треба да штити и промовише међународно признате стандарде људских права, уз поклањање посебне пажње потребама невећинских заједница и њиховим припадницима на Косову.

Основни принципи децентрализације треба да се уграде у устав, како је изложено у члану 8 Анекса I овог решења.

Члан 2

Косовско законодавство о локалној самоуправи

Косово треба да донесе нови закон о локалној самоуправи у року од 120 дана од ступања на снагу овог решења, који даје већа овлашћења и јача организацију општина, како је изложено у овом анексу и анексу XII.

Косово треба да донесе нови Закон о општинским границама у року од 120 дана од ступања на снагу овог Решења, који треба да разграничи нове општине, како је изложено у овом анексу и анексу XII.

Косово треба да донесе основне законе, у складу с принципима који су изложени у овом анексу да би осигурало правично поступање и минималне стандарде за све општине у погледу уређења и управљања јавним пословима који су у њиховој надлежности, уз посебно поштовање принципа супсидијарности.

Члан 3

Надлежности општина

Општине на Косову треба да имају потпуна и искључива овлашћења, у стварима које су од локалног интереса, уз поштовање стандарда који су изложени у важећим законима у следећим областима (у даљем тексту поменуте као њихове сопствене надлежности):

- а. Локални економски развој;
- б. Урбано и рурално планирање;
- ц. Коришћење и развој земљишта;
- д. Имплементација грађевинских прописа и контрола грађевинских стандарда;
- е. Локална заштита животне средине;
- ф. Обезбеђење и одржавање јавних служби и комуналија, укључујући ту водоснабдевање, канализационе одводе, чишћење канализације, управљање отпадним материјалима, локалне путеве, локални транспорт, и локалне системе за грејање;
- г. Локалну цивилну заштиту;
- х. Обезбеђење јавног предшколског, основног и средњег образовања, укључујући ту регистрацију и давање лиценце образовним институцијама, упошљавање, исплата плата и обука наставног особља и администратора;
- и. Обезбеђење јавне примарне здравствене заштите;
- ј. Породичне и друге службе;
- к. Јавни смештај;
- л. Јавна здравствена заштита;
- м. Давање лиценци локалним службама и објектима, укључујући оне које се односе на забаве, културне и рекреативне активности, храну, смештај, пијаце, уличну продају, локални јавни превоз и такси службу;
- н. Давање назива путевима, улицама, и другим јавним местима;
- о. Обезбеђење и одржавање јавних паркова и простора;
- п. Туризам;
- р. Културне и рекреативне активности;

с. Све оне ствари које нису изричито искључене из њихове надлежности нити су поверене неком другом органу.

Члан 4

Сопствене проширене општинске надлежности

Извесне општине на Косову треба да имају сопствене надлежности које су проширене на следећи начин:

Општина Северна Митровица треба да има надлежност за високо образовање, укључујући ту регистрацију и издавање лиценце образовним институцијама, упошљавање, исплату плата и обуку наставног особља и администратора;

Општине Северна Митровица, Грачаница, Штрпце треба да имају надлежности за обезбеђење секундарне здравствене заштите, укључујући ту регистрацију и издавање лиценце здравственим установама, упошљавање, исплату плата и обуку здравствених радника и администратора;

Све општине у којима је заједница косовских Срба у већини треба да имају:

а. Овлашћења да буду одговорни за вођење послова у области културе, укључујући ту, у складу са одредбама Анекса В овог решења, заштиту и промовисање српског и другог верског и културног наслеђа на територији општине, као и да дају подршку локалним верским заједницама;

б. Већа права да учествују у избору и разрешењу командира полицијских станица, како је изложено у члану 2.6 Анекса VIII овог решења.

Што се тиче ових проширених сопствених надлежности Косово треба да донесе оквирни закон који ће обезбедити једнак приступ јавним службама; минималне квалитативне и квантитативне стандарде у обезбеђењу јавних услуга: минималне квалификације особља и објеката за обуку; опште принципе о издавању лиценци и акредитација за пружаоце јавних услуга.

Општине које врше сопствене проширене општинске надлежности могу да сарађују са било којом другом општином ради обезбеђења оваквих услуга.

Члан 5

Поверене општинске надлежности

Централне власти на Косову треба да повере одговорност општинама за следеће надлежности, у складу са законом:

а. Катастарске књиге;

б. Матичне књиге грађана;

ц. Регистрација гласача;

д. Регистрација фирми и издавање лиценци;

е. Расподела накнада социјалне помоћи (осим пензија);

ф. Заштита шума.

Централне власти могу поверити додатне надлежности општинама, по потреби и у складу са законом.

Члан 6

Административна ревизија општинских активности

Административна ревизија општинских активности од стране централних власти у области њихових сопствених надлежности треба да је ограничена на осигурање поштовања устава Косова и важећих закона.

Надзорни административни орган може захтевати да општина преиспита одлуку или други акт за који се сматра да није у складу са уставом или законима који су усвојени у складу са овим решењем. У оваквом захтеву треба да се наведе наводна повреда устава или закона. Захтев не би требало да одлаже извршење општинске одлуке или другог акта.

Уколико, сходно захтеву који је поднет на бази члана 6.1.1 овог анекса, општина прихвати захтев, онда она може одлучити да одложи извршење одлуке или другог акта док то не реше општински органи.

Уколико општина одбије захтев или задржи свој став у погледу одлуке или акта и после ревизије, надзорни административни орган може да оспори одлуку или други акт пред окружним судом који је надлежан за територију дате општине. Окружни суд може да наложи, као привремену меру, да се одлаже примена спорне одлуке или другог акта.

Што се тиче поверених општинских надлежности, централне власти могу да преиспитају целисходност дате општинске одлуке или другог акта у погледу поштовања устава Косова и закона усвојених у складу са овим решењем, и могу следствено томе укинути, изменити, или заменити, како је већ прикладно, извршење општинске одлуке или другог акта.

Члан 7

Образовање

Што се тиче наставног плана у школама на Косову у којима се настава одвија на српском језику:

Школе у којима се настава одвија на српском језику могу да примењују наставни план или уџбенике које је урадило Министарство просвете Републике Србије, пошто о томе обавесте косовско Министарство образовања, науке и технологије.

У случају приговора од стране косовског Министарства образовања, науке и технологије због примене посебног наставног плана или уџбеника, ствар треба да се проследи независној комисији за ревизију поменутог наставног плана или уџбеника да утврди сагласност са уставом Косова и законима који су усвојени у складу са овим решењем. Независна комисија треба да се састоји од три (3) представника које су изабрали посланици Скупштине Косова који заузимају места која су резервисана или загарантована за заједницу косовских Срба, три (3) представника које је изабрало косовско Министарство образовања, науке и технологије, и једног (1) међународног члана кога је одабрао и који представља међународног цивилног представника.

Комисија треба да доноси све одлуке на бази већине гласова, и њен председник треба да се мења сваке године тако да једну годину председник буде представник кога су изабрали посланици Скупштине Косова који заузимају места која су резервисана или загарантована за заједницу косовских Срба, а друге године представник кога је изабрало косовско Министарство образовања, науке и технологије.

Што се тиче јавног универзитета на српском језику:

Универзитет у Северној Митровици треба да буде аутономна установа за високо образовање. Универзитет треба да донесе статут у коме одређује своју унутрашњу организацију и управу, и процедуре и узајамне везе са јавним органима, у складу са централним оквирним законом, кога треба да испита независна комисија како је изложено у члану 7.2.2 овог анекса.

Одлуке о сагласности статута са централним оквирним законом, европским стандардима и најбољом праксом, и о стварима у вези акредитације универзитета у оквиру универзитетског система Косова треба да донесе независна комисија састављена од три (3) представника које је одабрао универзитет, три (3) представника које је одабрало косовско Министарство образовања, науке и технологије, и једног (1) међународног члана кога је изабрао и који представља међународног цивилног представника. Комисија треба да доноси све одлуке већином гласова, и њено представништво треба да се мења сваке године између представника које је одабрао универзитет и представника које је одабрало косовско Министарство образовања, науке и технологије.

Општина Северна Митровица треба да има овлашћења да обавља одговорности за овај јавни универзитет на српском језику, у складу са чланом 4.1.1 овог анекса. Општина треба да има право да наменује два члана у Универзитетски одбор, који треба да се састоји од укупно девет чланова. Општина треба исто тако да осигура да универзитет добије адекватне просторије и финансије за свој рад.

Општина Северна Митровица може да сарађује са било којом другом општином у погледу рада Универзитета.

Члан 8

Локалне финансије

Општине треба да образују сопствене буџете за покриће послова који спадају у њихову надлежност. Централни закон треба да изложи основе управљања јавним финансијама и захтеве у погледу одговорности који важе за све општине, у складу са међународним стандардима.

Општине треба да имају право на сопствене финансијске ресурсе, које треба да обухвата овлашћења да утерује и прикупља локалне порезе, намете и провизије. Општине не би требало да утерују или прикупљају царине, порезе на приходе од физичких и правних лица,

ПДВ и акцизе, порезе на капитал осим пореза на непокретну имовину која се налази на територији општине, нити било које друге намете који имају еквивалентно дејство као такве дажбине и порези.

Постојећи систем првенствено за одређена централна давања треба да се ревидира и да се уведе правичан и транспарентан систем блок давања, који ће осигурати већу аутономију општина при расподели и трошењу средстава из централних фондова. Формула расподеле у блок давању треба законски да се установи у складу са међународним стандардима, с тим да се узме у обзир потреба адекватне расподеле средстава за неврећинске заједнице у датим општинама, потреба за правичним уједначеним системом, и који ће обезбедити разуман степен стабилности општинског прихода.

Упркос одредбама члана 8.3 овог анекса, општине које имају одговорности за сопствене проширене надлежности, како је изложено у члану 4 овог анекса, треба да имају право на додатна средства из централног фонда у оквиру граница утврђених по стандардима за минимални квалитет и квантитет при обезбеђењу јавних услуга у сфери вршења ових одговорности, у складу са централним оквирним законом.

Општине треба да осигурају независне и објективне унутрашње контроле најмање једном годишње, и треба да подлежу изненадним, независним, спољним инспекцијама које врши аутономни орган власти да осигура делотворно управљање јавним ресурсима, и резултати ових инспекција треба да се објављују.

Члан 9

Међуопштинска сарадња

На бази принципа Европске повеље о локалној самоуправи, општине треба да имају право да сарађују и склапају партнерства са другим општинама Косова са циљем да изнађу заједничке интересе, у складу са законом.

Општинске одговорности у сфери њихових или проширених сопствених надлежности могу се вршити преко општинских партнерстава, са изузетком вршења основних општинских овлашћења, као што су избори општинских органа и наименовање општинских званичника, општински буџет, и усвајање регулаторних аката који се односе генерално на све грађане. Општинска партнерства могу да предузму све мере које су неопходне да имплементирају и врше њихову функционалну сарадњу преко, између осталих ствари, образовања органа за доношење одлука који ће се састојати од представника које наменују скупштине општина сарадница, упошљавања и отпуштања административног и саветодавног особља, и одлука о финансирању и другим оперативним потребама партнерства;

Одлуке и активности партнерства треба да подлежу захтевима извештавања надлежних централних власти, и административној ревизији у погледу сагласности са законом, у складу са одредбама члана 6.1 овог Анекса.

На бази принципа Европске повеље за локалну самоуправу, општине треба да имају право да образују и учествују у удружењима општина Косова ради заштите и промовисања њихових заједничких интереса, у складу са законом.

Чланство у оваквим удружењима треба да се ограничи на општине на Косову. Оваква удружења могу да сарађују с њиховим међународним партнерима.

Оваква удружења могу да понуде својим члановима одређене услуге, укључујући ту обуку, развој капацитета, техничку помоћ, истраживање везано за надлежности општина и политичке препоруке.

Општине које су ступиле у партнерство или удружење, сходно одредбама члана 9.1 и 9.2 овог анекса, треба да објаве све информације у вези активности и буџета партнерства/удружења, у складу са законом.

Члан 10

Сарадња са институцијама Републике Србије

Општине треба да имају право да сарађују, у сфери њихових сопствених надлежности, са општинама и институцијама, укључујући ту и владине агенције, у Републици Србији.

Оваква сарадња може да поприми облик обезбеђења финансијске и техничке помоћи од стране српских институција ради имплементације општинских надлежности.

Општине треба унапред да обавесте Министарство локалне управе Косова о намери да се укључе у овакву сарадњу. Уз обавештење треба да се приложи нацрт споразума између општине и предложене српске партнерске институције.

Нацрт споразума о сарадњи треба да дефинише области планиране сарадње, обезбеђење особља и опреме, ниво финансирања и процесне механизме, и друге релевантне процедуралне ствари, у складу са захтевима управљања јавним финансијама који важе за све општине.

Оваква намера за сарадњу и пратећи нацрт споразума могу бити подвргнути ревизији од стране косовског Министарства локалне управе у погледу сагласности са централним оквирним законом. Упркос одредбама члана 6.1 овог анекса, Министарство, сходно оваквој ревизији, може да унесе измене у нацрт споразума о сарадњи, или, уколико се озбиљне повреде закона не могу на другачији начин отклонити, Министарство може да укине планирану сарадњу. Општина може да уложи жалбу на овакву меру Министарства, пред Окружним судом који је надлежан за територију општине.

Партнерства између косовских општина треба да имају права на директне односе са институцијама у Републици Србији само у мери која је неопходна за спровођење практичних активности партнерства.

Потребно је да се образује заједничка комисија Републике Србије/Косова ради неговања овакве сарадње са институцијама у Републици Србији и решавања посебно осетљивих питања између Приштине и Београда по питању ове сарадње.

Члан 11

Финансирање општинских активности од стране Републике Србије

Општине треба да имају право да добијају финансијске донације од Републике Србије, на бази следећих одредби:

Све финансијске донације општинама на Косову од стране Републике Србије треба да су ограничене у њиховим наменама на вршење општинских одговорности у областима њихових сопствених надлежности, и треба да су транспарентне и да се објаве у јавности. Општине могу да добију финансијске донације од Републике Србије преко рачуна у пословним банкама, које треба да овери Централна банкарска служба Косова. Сви овакви приједи треба да се пријаве Централној благајни.

Општине које добијају финансијске донације од Републике Србије треба да пријаве овакве донације, заједно са одговарајућим расходима, у њиховим општинским буџетима.

Финансијске донације Републике Србије општинама на Косову не би требало да утичу на расподелу давања и других ресурса која се обезбеђују општинама сходно члану 8.3 и 8.4 овог анекса, и не треба да подлежу порезима, провизијама или дажбинама било које врсте које намеће било која централна власт.

Појединачни преноси новца, укључујући ту и пензије, појединим грађанима Косова могу се вршити са рачуна из Републике Србије.

Члан 12

Установљење нових општина

Потребно је да се установе нове општине, како је исцртано у прилогу овог анекса, и треба да се изложе у новом закону о општинским границама.

После ступања на снагу закона о општинским границама, власти Косова и Међународни цивилни представник (МЦП) треба да предузму све неопходне припреме да осигурају да до времена локалних избора, буду расподељени и установљени ресурси, имовина, и административне структуре које су потребне за установљење и функционисање ових нових општина. Овакве припреме треба да садрже следеће:

МЦП треба да наменује, у консултацији са локалним заједницама у новим општинама, или, у случају Новог Брда, у новим катастарским зонама, и Министарством локалне управе, Општинским тимовима за припрему (ОТП) да припреме установљење њихових нових општина и остале повезане задатке које одреди МЦП.

Током оваквих припрема, извршне функције у погледу нових општина и обезбеђење јавних услуга у њима остаће у надлежности бивших општина, у консултацији са МПТ.

Што се тиче садашње општине Митровице/Митровице, планови за установљење Северне Митровице/Митровице треба да се састоје од оних који су изложени у члану 13 овог анекса. Ови и други прелазни механизми између бивших и нових општина треба да буду изложени у Закону о општинским границама.

Одмах по завршетку локалних избора, све извршне функције и надлежности треба да се пренесу са бивших општина на новоизабране органе власти нових општина у складу са

овим Решењем. Косовске централне власти треба да осигурају да се сва финансијска средства расподеле и пренесу на нове општине, и треба да предузму све неопходне мере да осигурају да нове општине могу да почну да раде као делотворне територијалне јединице локалне самоуправе.

Упркос одредбама члана 12.1 овог анекса, Косово треба да се укључи у консултације са невеликом заједницом, где таква заједница чини најмање 75 одсто становништва у концентрисаном насељу, које укупно има најмање 5000 становника, с циљем да се образују друге нове општине.

Члан 13

Митровица

На територији садашње општине Митровице, треба да се образују две нове општине Митровица, са одговарајућим општинским границама како је исцртано у прилогу овог анекса ИИИ.

Потребно је да се образује заједнички одбор општине Северна Митровица и Јужна Митровица који ће да врши функционалну сарадњу у области њихових сопствених надлежности како се о томе договоре општине.

Заједнички одбор треба да се састоји од једанаест (11) чланова, са по пет (5) представника које бира свака општина и једним (1) међународним представником кога бира МЦП.

Заједничким одбором треба да председава међународни представник.

МЦП треба да отвори теренску канцеларију у Митровици, која треба да се фокусира, нарочито, на област безбедности/владавине права, слободе кретања/повратка, стамбено/имовинских права, и економског развоја, како је изложено у Анексу IX овог решења.

Током прелазног периода од 120 дана, СПГС треба да образује привремене општинске структуре, у координацији са МЦП, за нову општину Северна Митровица, са њеним границама како је исцртано у прилогу овог анекса. После завршетка прелазног периода, овакве привремене општинске структуре треба да буду под надлештвом МЦП, до времена одржавања првих локалних избора у тој општини.

Члан 14

Попис становништва и ревизија одредби о децентрализацији

Годину дана после ступања на снагу овог решења Косово, у консултацији са МЦП, треба да организује попис становништва, који треба да се обави у складу са међународним стандардима и да има међународне посматраче. У том контексту, Република Србија и друге суседне земље треба код међународне агенције да дају овлашћење за упис избеглица и интерно расељених лица (ИРЛ) која желе да се врате на Косово.

Одредбе овог анекса у вези образовања нових општина, укључујући њихове границе, могу се преиспитати, и ревидирати ако је потребно, од стране МЦП, у тесној координацији с Владом Косова и Консултативним већем за заједнице, у року од шест месеци од подношења коначних резултата о попису на Косову. Приликом преиспитивања треба да се размотре демографска кретања и, посебно, повратак избеглица и ИРЛ у општинама, као и функционалност и одрживост општинских органа власти и њихових активности.

ДОДАТАК АНЕКСУ III - РАЗГРАНИЧЕЊЕ НОВИХ ОПШТИНА

Катастарска подручја (КП) унутар сваке општине наведена су у даљем тексту:

Грачаница (16)

КП Бадовац

КП Батусе

КП Чаглавица (као што је обележено у приложеној карти III А),

КП Добротин

КП Грачаница

КП Доња Гуштерица

КП Горња Гуштерица

КП Лапље Село

КП Лепина

КП Ливађе

КП Преоце

КП Скуланево

КП Сушица

КП Суви До

КП Радево

КП Угљаре

Ново Брдо (24)

КП Бостане

КП Бољевце

КП Бушинце

КП Царевце

КП Драганац

КП Извор

КП Јасеновик

КП Клобукар

КП Коретиште

КП Горње Кусце

КП Лабљане

КП Доњи Макреш

КП Горњи Макреш

КП Манишинце

КП Мигановце

КП Мозгово

КП Ново Брдо

КП Паралово

КП Прековце

КП Станишор

КП Стража

КП Трнићевце

КП Тиринце

КП Зебинце

Ранилуг (13)

КП Божевце

КП Доморовце

КП Дреновце

КП Глоговце

КП Одевце

КП Горње Кормињане

КП Доње Кормињане

КП Панцело

КП Рајановце

КП Ранилуг

КП Велико Ропотово
КП Мало Ропотово,
КП Томанце
Партеш (3)
КП Доња Будрига
КП Пасјане
КП Партеш
Клокот/Врбовац (8)
КП Грнчар
КП Клокот
КП Летница
КП Могила
КП Сашаре
КП Врбовац
КП Врнаво коло
КП Врнез
Митровица/Северна Митровица
КП Митровица (као што је обележено у приложеним картама III Б, Ц)
КП Горњи Суви До (као што је обележено у приложеним картама III Б, Ц)
КП Доњи Суви До (као што је обележено у приложеним картама III Б, Ц)

АНЕКС IV - ПРАВОСУДНИ СИСТЕМ

Члан 1

Структура судова

Врховни суд приликом решавања жалби поднесених у складу за законом гарантује доследну и истоветну примену закона. Најмање (15 одсто) судија Врховног суда, али никако мање од троје (3) судија, су судије из заједница која није већинска заједница на Косову.

Најмање петнаест процената (15 одсто) судија сваког окружног суда, али никако мање од двоје (2) судија су судије из заједница која није већинска заједница на Косову.

Уколико на територији новоуспостављених општина сходно Анексу ИИИ не постоји суд, општина може, на основу одлуке општинске скупштине поднети захтев Косовском правосудном већу (КПВ) за доношење одлуке о установљењу суда унутар њене територије или за додељивање јурисдикције неком од већ постојећих судова на територији друге општине над територијом нове општине. Исто право има и општина која већ постоји, а где је већина становништва из редова заједнице које није већинска заједница на Косову и која на својој територији нема свој суд.

1.3.1 Косовско правосудно веће (КПВ) одобрава такве захтеве, али не и у случају када оцени да захтев за отварање новог суда за такву јурисдикцију нема довољан обим посла или број предмета који требају да оправдају постојање посебног суда.

Уколико КПВ одобри захтев за отварање новог суда, надлежне власти предузимају све неопходне мере како би загарантовале да сваки нови суд постане функционалан у року од шест месеци од дана доношења одлуке.

Уколико КПВ не одобри захтев за успостављање новог суда, или уколико општина тражи да постојећи суд има јурисдикцију над њеном територијом, надлежне власти предузимају све неопходне мере како би усред последице географске изолације, недостатка безбедности или осталих релевантних фактора побољшале заједницама приступ правосудју. Такве мере могу укључити отварање Одељења суда на територији нове општине чију јурисдикцију је нова општина тражила над њеном територијом, или да обезбеди могућност заседања суда на територији нове општине.

Члан 2

Судије и тужиоци

Састав судија и тужилаца представља етничку разноликост Косова и потребу за једнаком заступљеношћу свих заједница, поштујући у исто време међународно призната начела равноправности полова, као што је то и изложено у инструментима о људским правима, а на које се односи члан 2 Анекса I овог предлога решења.

Косовске институције правосудја нарочито одражавају етнички састав у области своје јурисдикције. Косовско правосудно веће предузима мере које су неопходне за повећање броја судија и тужиоца из косовских заједница које тренутно нису довољно заступљене међу судијама и тужиоцима који раде на Косову.

Да би до краја испунио своје обавезе, КПВ, интер алиа, даје предност једнако квалификованим кандидатима за судије и тужиоце, који припадају заједницама које нису довољно заступљене.

Пружање предности једнако квалификованим кандидатима из заједница које нису довољно заступљене примењује се све док је проценат судија и тужиоца из редова осталих заједница који не припадају већинској заједници испод 15 одсто, и/или када је проценат судија и тужиоца из редова српске заједнице испод 8 одсто.

Члан 3

Поступак наименовања судија и тужилаца

Тренутна, једина, свеобухватна процена које се спроводи широм Косова о подобности свих кандидата за стална наименовања судија и тужиоца све до старосне доби потребне за остваривање права на пензију ("Поступак наименовања"), наставиће да се одвија у складу са Административним упутством 2006/18 и на овај поступак неће имати утицај престанак мандата УНМИК-а или ступање на снагу новог устава, као што је то и предвиђено чланом 14 овог предлога решења, осим ако овим Анексом то није одређено другачије.

Све успешне кандидате које СПГС наименује или реименује као судије и тужиоце у

поступку наименовања наставиће да обављају своје мандате све до истека њиховог наименовања, или све док не буду разрешени своје дужности у складу са законом. Након завршетка мандата УНМИК-а као што је то предвиђено у члану 14 овог предлога решења, Независна комисија за именовање судија и тужиоца (НКСТ) подноси Косовском правосудном већу (КПВ) писмену препоруку о кандидатима за именовање или реименовање, које има завршну реч у предлагању кандидата за именовање или реименовање судија и тужиоца председнику Косова.

Сви успешни кандидати који су именовани или реименовани као судије и тужиоци од председника Косова, а на предлог КПВ-а као део поступка наименовања, наставиће да раде на испуњавању својих мандата све до истека њиховог наименовања или док не буду у складу са законом разрешени своје дужности.

Након завршетка периода транзиције, као што је то и предвиђено чланом 14 овог предлога решења, састав КПВ-а и његов поступак наименовања судија и тужиоца за припаднике заједница које нису већинска заједница на Косову, установиће се и извршити у складу са одредбама члана 4 овог анекса.

Члан 4

Косовско правосудно веће

Косовско правосудно веће (КПВ) је одговорно, интер алиа, за доношење одлука о предлогу кандидата у судству, унапређење, размештају судија и за дисциплинске поступке који се воде против судија. Овлашћења и поступци КПВ-а, укључујући ствари које се односе на дисциплински поступак и разрешење дужности својих чланова, биће одређени законом. КПВ је потпуно независно приликом обављања свог рада.

КПВ у свом саставу има тринаест (13) чланова.

Од тринаесторо чланова, пет (5) чланова биће косовски чланови правосудног и тужилачког савета које је НКСТ оценило током прве и друге фазе у поступку именовања, а у складу са Административним упутством 2006/18. Од ових петоро чланова, један (1) судија и један (1) тужилац, случајно изабрани, радиће у КПВ-у све до истека њихових мандата, када ће бити замењени једним (1) судијом и једним (1) тужиоцем чију је компетентност оценио НКСТ и које су изабрале њихове колеге након метода који су имали за циљ да осигурају најширу заступљеност судија и тужиоца. Преостало двоје (2) судија и један (1) тужилац, од петоро косовара НКСТ-а, радиће у КПВ-у у периоду од додатних годину (1) дана након истека њихових мандата, после чега ће бити замењени истим поступком као њихове претходне колеге из НКСТ-а. У случају да буде установљено тело које је одговорно за питања које се односе на именовање, дисциплински поступак и разрешење дужности тужилаца, сво петоро преосталих чланова КПВ-а биће судије.

Међу преосталих осам чланова, двоје (2) чланова изабраће посланици Скупштине Косова, који држе резервисана места или места која су загарантована за припаднике српске заједнице, двоје (2) чланова изабраће посланици Скупштине који држе посланичка места резервисана или загарантована за остале заједнице и двоје (2) чланова изабраће скупштински посланици који су изабрани за посланике током редовне расподеле посланичких места. У сваком случају, најмање један од двоје чланова биће судије које је проценио НКСТ. Двоје (2) међународних чланова, од којих ће један бити судија бира МЦП и Мисија ЕБОП-а.

Сви чланови Косовског правосудног већа имаће потребне професионалне квалификације и стручност која је неопходна за рад КПВ-а.

Кандидати за судијска и тужилачка места која су резервисана за припаднике заједница које не представљају већинску заједницу на Косову, а које су изабрали скупштински посланици који држе посланичка места резервисана или загарантована за припаднике заједница која није већинска заједница на Косову, могу бити именовани од стране свих чланова КПВ-а или већином чланова КПВ-а. Уколико ова група КПВ-а чланова не номинује кандидата на два узастопна заседања КПВ-а, сви чланови КПВ-а имају права да номинују кандидата за та места. Такви кандидати биће изабрани од квалификованих кандидата који испуњавају све услове предвиђене законом.

Кандидати за судијска и тужилачка места за судове чија јурисдикција покрива територију једне или више општина где је већина становништва из редова српске заједнице могу бити именовани само једногласном и заједничком одлуком целокупног Косовског правосудног

већа и од стране двоје чланова КПВ-а које су изабрали скупштински посланици који имају резервисана места или места која су загарантована за заједницу косовских Срба. Уколико ова два члана не номинују свог кандидата на два узастопна заседања КПВ-а, сви чланови КПВ-а имају право да номинују кандидате за та места. Такви кандидати биће изабрани из групе квалификованих кандидата који испуњавају све услове предвиђене законом. Судија против своје воље не може бити разрешен дужности или премештен на друго радно место осим ако то није на предлог Косовског правосудног већа и у складу с уставом и законом. Судија који није задовољан таквом одлуком има право улагања жалбе Врховном суду Косова.

АНЕКС V - ВЕРСКО И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

Члан 1

Назив, унутрашња организација и имовина Српске православне цркве

Српска православна црква (СПЦ) на Косову ужива сву заштиту, права, привилегије и имунитет као што је то и предвиђено овим анексом. Таква права, привилегије и имунитет вршиће се у складу са дужностима и обавезама предвиђеним законом Косова и том приликом неће кршити права осталих.

Косово признаје Српску православну цркву на Косову, укључујући манастире, цркве и остала места која се користе у верске сврхе, а која представља саставни део Српске православне цркве са седиштем у Београду.

Косово ће поштовати назив и унутрашњу организацију Српске православне цркве, укључујући њену хијерархију и активности.

Косово ће гарантовати да покретна и непокретна имовина и остала имовина Српске православне цркве буде неповредива и да неће бити предмет експропријације.

Српска православна црква на Косову има потпуно дискреционо право на своје власништво и приступ својим просторијама и објектима. Косовске власти имаће приступ овим местима које су власништво Српске православне цркве Републике Србије само са пристанком Цркве, и у случају издатог судског налога који се односи на наводне незаконите активности, или у случају непосредне опасности по живот или здравље.

Члан 2

Економска и остала подршка

Српска православна црква на Косову је слободна да прима донације и осталу подршку од било које институције унутар или ван Косова. Такве донације пружаће се на потпуно транспарентан начин.

Косово Српској православној цркви пружа царинске и пореске олакшице за привредне активности Цркве, поред оних које имају све остале вере на Косову, а које су важне за њену самоодрживост, као што су везови, свештеничка одора, свеће, иконостас, рад у дрвету и дрводељски занат, вина, ракије, мед и остали пчеларски производи. Ове привилегије односе се на увоз и куповину релевантних производа, материјала, машина и алата; и извоз производа који су резултат горе наведених активности.

Члан 3

Безбедност за верска и културна места

Српска православна црква, њени манастири, цркве и остала верска и културна места од посебне важности за заједницу косовских Срба имаће сву потребну безбедност.

Главна одговорност гарантовања безбедности косовском верском и културном наслеђу биће на косовским агенцијама за одржавање реда и мира, а нарочито на Косовској полицијској служби (КПС). Заштита српских верских и културних споменика представљаће посебан оперативни задатак КПС-а. Мисија владавине права ЕБОП-а у консултацији са Међународним војним снагама (МВС), надгледаће, водити и саветовати КПС приликом имплементације овог задатка.

У периоду одмах након Решења статуса, МВС пружиће безбедност манастиру Грачаница, манастиру Девич, манастиру Зочиште, манастиру Светих Архангела, манастиру Будисавци, манастиру Гориоч, манастиру Високи Дечани, Пећкој патријаршији, меморијалном споменику на Газиместану. Пружање безбедности овим местима наставиће се све док МВС након консултација са МЦП-ом и Мисијом ЕБОП-а не одлуче да су стечени услови да се ове одговорности пренесу на КПС.

Ниво и трајање ових предвиђених одређених мера у циљу гарантовања физичке безбедности места од стране МВС-а узеће у обзир, интер алиа: И) процену опасности које буде спровеле МВС; ИИ) препоруке које буде дао Савет за имплементацију и надгледање, сходно члану 5 овог анекса.

МВС имају за циљ да изграде више нивое поверења и поуздања и раде на нормализацији безбедносне ситуације око тих места. Капацитети КПС-а биће проширени што је брже могуће како би се омогућило МВС-у да се искључи из ових задатака који нису војне природе.

3.2 Косово ће гарантовати слободу кретања свештенству и припадницима Српске православне цркве на Косову и пружиће када је то потребно неопходне безбедносне мере за такво кретање.

Члан 4

Заштићене области

Одређеном броју манастира, цркава и осталим верским местима Српске православне цркве, као и историјским и културним местима од посебне важности за заједницу косовских Срба, успостављањем заштићених области биће пружена посебна заштита. Циљеви заштићених зона су: да обезбеде мирно постојање и функционисање заштићених места; да се очува њихов историјски идентитет и природно окружење, укључујући монашки живот свештенства; да се спрече неповољни развоји око њих, док у исто време омогућује најбоље могуће услове за хармоничан и одрживи развој заједница које живе у областима које се налазе око таквих места. Уживање имовинских права у заштићеним областима може бити ограничена следећим:

Забраном сваке нове активности у овим областима:

Индустријска изградња или развој, као што су: ископавање минерала; изградња електрана или електричних мрежа или далековода, циглана и фабрика.

Изградња или развој осталих структура, као што су: структуре или грађевине које су више од манастира/ цркве/ културног споменика који треба да се заштити; употреба опасних материјала приликом сваке изградње (укључујући објекте у којима се борави); пролазак путева, бензинске станице и аутомеханичарске радње; супермаркети, ноћни клубови, итд. Јавна изградња или развој који води ка сечи шума у сеоским областима.

Свака нова активност у следећим областима може бити ограничена на основу новонасталих околности. Пре започињања сваке активности у следећим областима, надлежна општина врши консултације са Српском православном црквом или српском заједницом:

Комерцијална изградња или изградња путева, складишта, радионица, продавница, ресторана, барова, кафића, пиљарница и киоска, или неких других конструкција већих размера у сеоским областима;

Јавна окупљања, рекреација и забава;

Урбанизација пољопривредног земљишта.

Косово ће гарантовати да су просторни планови за области унутар заштићених зона у складу с ограничењима која су наведена у члановима 4.1.1 и 4.1.2

Заштићене зоне за следећа места биће дефинисане следећим картама које се налазе у прилогу:

Манастир Високи Дечани

Пећка патријаршија, Пећ

Манастир Грачаница, Приштина

Црква Ваведења Пресвете Богородице, Липљан

Манастир Девич, Србица

Манастир Гориоч, Исток

Манастир Будисавци, Клина

Манастир Соколица Звечан

Манастир Драганац, Гњилане

Манастир Светих Архангела, Призрен

Манастир Бањска, Звечан

Манастир Зочиште, Ораховац

Село Велика Хоча, Ораховац

Манастир Дубоки, Зубин Поток

Црква Светог Ђорђа Горње Село, Призрен

Манастир Сочаница, Лепосавић

Испосница са црквом, Уљарице, Клина

Меморијални споменик Газиместан, Обилић

Средњовековна тврђава Звечан, Звечан

Средњовековни град Ново Брдо, Ново Брдо

Средњовековни мост Војновића, Вучитрн

Кориша, испосница Светог Петра, Призрен
За следећа места заштићена област биће ограничена у кругу од 100 метара:

Манастир Свете Петке Лепосавић,
Манастир Врачево Лепосавић,
Манастир Свете Богородице Хвосно Србица,
Манастир Светог Марка код Корише Призрен,
Манастир Светог Тројства, Мушутште Сува Река,
Црква Свете Богородице Средска,
Манастир Успенија светог Уроша, Неродимље, Урошевац,
Манастир Бинач или Бузовик, Витина.

За следећа места заштићена зона биће ограничена у кругу од 50 метара:

Манастир Долац, Клина
Црква Светог Николе, Ђураковац, Исток
Црква Богородице Одигитрије, Мушутште. Сува Река
Црква Светог Николе, Штрпце
Црква Светог Теодора Доња Битиња, Штрпце
Црква Светог Николе Готовуша, Штрпце
Богородичина црква, Готовуша, Штрпце
Црква Светог Ђорђа, Горња Битиња, Штрпце
Црква Светог Николе Мушниково, Призрен
Црква Светог Николе, Богошевци, Призрен
Црква Светог Николе, Драјчићи, Призрен
Црква Светог Николе, Средска, Призрен
Црква Светих апостола, Мушниково, Призрен
Црква Светог Ђорђа, Средска, Призрен

Заштићену област за историјски центар Призрена установиће општинске власти Призрена у сарадњи са МВС-а и укључиваће Српску православну цркву, отоманску и католичку, домаћа и остала места од културног значаја. Следећа српска културна и верска места биће укључена у заштићене зоне: Црква Богородице Љевишке; стара Мараш махала; Црква Светог Спаситеља; Богословија Светих Ђирила и Методија; Црква Светог Ђорђа у седишту Епископије.

У складу са чланом 5.2 УНМИК Уредбе 2000/45 о самоуправи општина на Косову, село Велика Хоча у консултацијима с општином Ораховац, имаће право да врши ограничена овлашћења приликом вршења активности у области заштите и унапређења верског и културног наслеђа и сеоског планирања своје заштићене зоне. У складу са чланом 5.4 овог анекса Савет за имплементацију и надгледање (СИН) приликом консултација пружа помоћ.

Члан 5

Савет за имплементацију и надгледање

Основаће се Савет за имплементацију и надгледање (СИН) који се редовно састаје и чији је задатак да надгледа и олакшава имплементацију одредби овог предлога решења, а који се односи на заштиту српског верског и културног наслеђа на Косову.

СИН-ом председава Виши међународни званичник кога наменује међународни цивилни представник (МЦП) на Косову.

Састав СИН-а чине седморо (7) чланова поред председавајућег. Представници следећих институција обављаће дужности у СИН-у: Министарство културе Косова, Институт за заштиту споменика у Приштини, Српска православна црква, Институт за заштиту споменика у Лепосавићу, ОЕБС, Савет Европе и УНЕСКО.

Савет за имплементацију и надгледање (СИН):

Саветује и даје препоруке МЦП-у о имплементацији одредби предлога решења, а које се односе на заштиту српског верског и културног наслеђа на Косову;

Надгледа одређивање заштићених области на терену и њихову имплементацију;

Препоручује промене на пограничним линијама заштићених зона и ограничења која се примењују унутар њих уколико околности то дозвољавају;

Помаже при разрешавању спорова између Српске православне цркве и централних и локалних власти на Косову у погледу имплементације овог анекса;

Препоручује МЦП-у мере које треба да исправе могуће недостатке у имплементацију

одредби предлога решења, а које се односе на заштиту српског верског и културног наслеђа на Косову;

Саветује косовске службе за одржавање реда и мира, међународно војно присуство и Мисију ЕБОП-а о питањима безбедности које могу имати утицаја на места верског и културног наслеђа.

Подршку у раду СИН-а пружа Секретаријат који је одговоран за свакодневно надгледање имплементације овог анекса, а његов састав чине чланови међународног и локалног особља које председавајућем директно подноси извештај.

Косово и српске власти придржаваће се тренутног механизма радова на обнови места Српске православне цркве, а за које је одговорна Комисија за имплементацију радова обнове или њен наследник.

СИН блиско сарађује с Комисијом за имплементацију радова обнове или њеним наследником на очувању и обнављању српског верског и културног наслеђа.

Члан 6

Враћање археолошких и етнолошких предмета

Република Србија вратиће археолошке и етнолошке предмете, који су узети као позајмица из музеја Косова за привремене поставке у Београду у 1998-1999. у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог предлога решења.

АНЕКС VI - МЕЂУНАРОДНИ ДУГ

Члан 1

Опште одредбе

1.1 Косово ће предузети свој дуг међународног дуга Републике Србије. Међународни дуг који треба да буде сразмеран укључује интер алиа дуг Светској банци, Париском клубу и Лондонском клубу поверилаца. У споразуму са релевантним повериоцима, косовски део одредиће се путем преговора између Косова и Републике Србије узимајући у обзир начела која се користе за расподелу наслеђених дугова у случају Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 2

Обавезе отплате дугова

Република Србија ће на основу својих обавеза као независни поверилац/ јемац, гарантовати наставак отплаћивања дугова све док дуг није у потпуности отплаћен и подељен у складу са договором са повериоцима. Косово ће прописно и сходно томе надокнадити Републици Србији утврђени део отплате дугова које је Република Србија платила, а који се јавио током нерешеног процеса измирења дуга.

Члан 3

Арбитража

У случају да се годину дана након ступања на снагу овог предлога решења, Косово и Република Србија не договоре око измирења и расподеле дуга, Међународна управна група ће након консултација са обе стране наименовати међународног арбитра који ће одредити сразмерност међународног дуга Републике Србије, и дуга између Републике Србије и Косова, или дела међународног дуга око којег се обе стране у договору са релевантним повериоцима нису усагласиле.

Арбитражна расподела дугова је неопозива и одлучиће о томе који дуг треба да преузме Косово.

АНЕКС VII - ИМОВИНА И АРХИВЕ

Члан 1

Предузећа у јавном власништву

Власничка права у предузећима у јавном власништву (ПЈВ) и одређене обавезе, укључујући, али не ограничавајући се на прекорпорацијске одговорности биће пренесене на Косово. Власничка права и одређене обавезе предузећа у јавном власништву које пружају услуге само у одређеној општини или у ограниченом броју општина, нарочито у области, снабдевања водом, отпада, наводњавања или грејања биће пренесена на ту општину или релевантне општине.

Поред ових власничких права, надлежне косовске власти предузеће одговарајуће мере како би имплементирале начела Европске уније о корпоративном управљању и либерализацији. Горе наведене мере требало би нарочито да искључе статус враћања предузећа у јавно власништво, а која су независне деоничарске компаније и која чине имплементирание заједничке структуре система управљања.

Члан 2

Предузећа у друштвеном власништву

Старатељство над предузећима у друштвеном власништву и њиховом имовином (ПДВ) врши институција која ће наследити Косовску повереничку агенцију (КПА), као што је то и утврђено УНМИК Уредбом 2006/XX, а која допуњује и измењује Уредбу 2001/12. Решења ће бити донета у складу с одредбама изнетим у члану 3 овог анекса.

Она посебно надгледа доследност са начелима Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (ЕЋП) и са законом који се примењује, а који се односи на приватизацију и поступак ликвидације предузећа у друштвеном власништву. МЦП наменује:

- а. Троје (3) међународних чланова управног одбора директора институције која ће наследити КПА,
- б. Директора извршног Секретаријата управног одбора директора институције које ће наследити КПА,
- ц. Једног (1) члана у свакој комисији за поступак ликвидације.

Међународни чланови управног одбора директора имају надлежност да заједно и једногласно одлуче да не прихвате одлуке институције која ће наследити КПА-у, уколико одлуче да је таква одлука донета у супротности са начелима ЕЋП-а и њеним протоколима, важећег закона, и проследиће предмет Специјалној комори при Врховном суду која треба да доноси одлуку. Специјална комора неодложно одлучује о сваком предмету.

Уколико Специјална комора већ није донела одлуку да мора до дође до исплате, свака појединачна исплата из поступка приватизације и ликвидације која се прикупља у поверилачке фондове захтеваће пристанак међународних чланова управног одбора, који гласају заједно и једногласно.

Два највећа међународна донатора институције која ће наследити Косовску повереничку агенцију имају права да као посматрачи присуствују састанцима управног одбора институције која ће наследити КПА.

Члан 3

Поступак доношења пресуда Косовске повереничке агенције

Сходно УНМИК Уредби 2002/13, Специјална комора при Врховном суда наставиће да ради на коначном одређивању власничких права и на доношењу пресуда на уложене захтеве.

Специјалну комору чине пет специјализованих комисија које раде у следећим областима под њиховом јурисдикцијом: (I) захтеве које се односе на приватизацију; (II) захтеве за спискове запослених лица; (III) одређивање власништва и захтеве повериоца; (IV) захтеве за ликвидацију (V) захтеве за реорганизацију предузећа. Свака специјализована комисија у свом саставу имаће двоје (2) међународних судија и једног косовског судију.

Унутар Специјалне коморе постојаће жалбена комисија која је задужена за преиспитивање одлука Специјалне коморе. У саставу жалбене комисије налазе се додатно троје (3) међународних судија и двоје косовских судија.

Члан 4

Косовска агенција за имовину (КАИ)

УНМИК Уредба 2006/10, допуњена и измењена УНМИК уредбом 2006/50 о решавању захтева који се односе на приватну непокретну имовину, укључујући пољопривредно земљиште и пословни простор, остаје на снази да буде имплементирана у складу с одредбама овог Предлога решења. Доношење пресуда за решавање имовинских захтева треба да буде завршено до 31. децембра 2007. године, с тим да завршетак имплементације треба да буде завршен најкасније до 31. децембра 2008. године.

Следеће места биће намењена за међународне представнике које наменује МЦП:

а. Троје (3) међународних чланова Одбора за надгледање, укључујући председавајућег:

б. Директора Извршног секретаријата:

ц. Двоје (2) међународних чланова комисије за имовинске захтеве, укључујући њеног председавајућег;

д. Двоје (2) међународних судија, у складу са чланом 5 овог анекса.

Члан 5

Поступак доношења решења КАИ-а

Веће Врховног суда у чијем саставу се налазе двоје (2) међународних судија и један (1) локални судија одлучују о уложеним жалбама на решења КАИ комисије за имовинске захтеве.

У консултацији са МЦП-ом, Косово ће имплементирати додатне мере, које требају да осигурају да је поступак у доношењу пресуда за реституцију/ компензацији захтева ефикасан и да се одлуке делотворно примењују.

Члан 6

Реституција имовине

Косово ће као на једном од својих приоритета такође радити на питањима реституције имовине, укључујући она која се односе на питања имовине Српске православне цркве. Косово ће успоставити независне механизме како би креирало политику за законодавство и институционални оквир за решавање питања реституције. Представници међународне заједнице биће позвани да узму учешће у таквим механизмима, који ће такође укључивати представнике невећинске заједнице.

Члан 7

Архиве

На Косово треба да се врате архиве, катастарска документација и остала документација која се односи на Косово и његове грађане, а које су измештене са Косова. Државне архиве Републике Србије које су неопходне за нормалну управу на Косову ће у складу са начелом функционалне прикладности бити пренете на Косово без обзира на то где су ове архиве биле или јесу смештене.

Република Србија ће вратити или пренети све такве архиве у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог предлога решења. Република Србија ће дозволити слободан, неометан и ефикасан приступ архивама све док се исте не врате или не пренесу.

АНЕКС VIII - БЕЗБЕДНОСНИ СЕКТОР НА КОСОВУ

Члан 1

Безбедност Косова

Осим ако није другачије одређено у Предлогу решења, Косово ће на својој територији имати надлежну власт над службама за одржавање јавног реда и мира, безбедношћу, јавној безбедности, обавештајном службом, цивилном службом за ванредне интервенције и контролом границе.

Као што је наведено у Анексу II, безбедносне институције на Косову ће деловати у складу са демократским стандардима и правима заједница и њених чланова.

Косово ће успоставити парламентарни одбор који ће надгледати безбедносни сектор у складу са овим предлогом решења.

Косово ће успоставити Косовски савет за безбедност (КСБ) који ће бити одговоран премијеру. КСБ ће развити стратегију о безбедности у складу са овим предлогом решења.

Косово ће развити законодавни оквир о компонентама безбедносног сектора у складу са овим предлогом решења са одговарајућим одредбама о буџету и надзору.

У оним областима безбедности у којима, према овом предлогу решења, и даље постоји међународно ангажовање, Косово ће, у сарадњи са МЦП-ом и МВС-а, развити стратегије за потпуни пренос одговорности на власти Косова.

Процес развоја сектора безбедности на Косову ће бити у потпуности транспарентан суседним земљама и Косово ће успоставити одговарајућу сарадњу и мере изградње поверења са регионалним актерима.

Косово ће се повиновати стандардима и праксама УН, ОЕБС-а и ЕУ у пољу безбедности и контроле наоружања, као и другим регионалним споразумима о безбедности који су у делокругу рада ОЕБС-а.

Члан 2

Полиција

Полицијска служба широм Косова има јединствен ланац команде.

Границе округа полицијских станица ће одговарати општинским границама.

Етничка структура полиције унутар општине ће, колико је то могуће, одражавати етничку структуру становништва унутар те општине.

Локална већа коју чине представници општина и полиције заједно са командирима станица ће бити стављени у функцију како би се олакшала сарадња између полицијске службе и општинских власти/лидера локалних заједница. Председник општине ће председавати већем.

Командири локалних станица биће обавештени унапред о операцијама централних и специјалних полицијских снага у оквирима надлежности локалних полицијских станица уколико оперативна разматрања захтевају другачије.

У општинама са већинским српским становништвом, командири локалних полицијских станица бирају се у складу са следећим поступком: Скупштина општине предлаже најмање два кандидата за место командира станице, а који испуњавају минималне потребне услове у складу са косовским законодавством. Министарство унутрашњих послова може затим, у року од 15 дана од дана пријема листе са кандидатима, наименовати једног кандидата са листе. У случају да Министарство унутрашњих послова не одабере ниједног кандидата, Скупштина општине доставиће другу листу са најмање два друга предложена кандидата припадника КПС-а која испуњавају минималне потребне услове на разматрање Министарству као што је то и предвиђено у косовском законодавству. Министарство има обавезу да наименује једног од предложених кандидата са друге листе, у року од 15 дана од дана пријема листе са предложеним именима кандидата.

Члан 3

Граница

Косово у сарадњи са МЦП-ом и МВС-а развија стратегију која ће омогућити вишефазни пренос овлашћења за контролу границе и повезане дужности управе на Косовску полицијску службу.

Територија Косова биће дефинисана пограничном облашћу Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова у оквиру Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, чија

граница стоји као таква од 31. децембра 1988. године, изузев у случају да дође до измена на основу Споразума о пограничном раздвајању између Савезне Републике Југославије и Бивше Југословенске Републике Македоније од 23. фебруара 2001. године. Косово ће са Бившом Југословенском Републиком Македонијом успоставити заједничку техничку комисију, у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог предлога решења, како би физички разграничили границу и договорили се о питањима која се јављају из саме имплементације споразума из 2001. године између Савезне Републике Југославије и Бивше Југословенске Републике Македоније. Рад техничке комисије треба да буде завршен у року од годину дана од дана оснивања комисије. МЦП и МВС биће укључени у рад комисије како би олакшали разговоре између две стране и могу бити на захтев једне од страна укључени у процес разграничавања.

Члан 4

Обавештајна служба

Косово ће основати домаћу безбедносну агенцију која треба да надгледа могуће претње по унутрашњу безбедност Косова, у складу са Анексом IX. Ова агенција биће професионална, аполитична, мултиетничка, а њене активности ће бити предмет парламентарног надзора и цивилне управе.

Члан 5

Косовске безбедносне снаге

Успоставља се нова професионална и мултиетничка косовска безбедносна снага (КБС).

Ова структура неће створити непотребни финансијски терет за косовске ресурсе.

Успоставиће се цивилна владина организација која ће бити задужена за цивилно надгледање КБС-а у складу са Анексом IX и XI.

КБС ће бити лако наоружана и неће имати тешко наоружање, као што су тенкови, тешка артиљерија или офанзивни ваздухопловни капацитети. КСБ имаће у свом саставу највише 2.500 активних и 800 резервних припадника.

О променама у погледу ограничења који су наведени у члану 5.2 Анекса одлучују МВС у координацији са МЦП-ом. Потпуна процена ових ограничења извршиће се не пре истека 5 година од дана ступања на снагу овог Предлога решења.

КБС ће пре свега бити одговорна за ангажовање у кризним ситуацијама, уклањању експлозивних направа и цивилну заштиту. Осим тога, КСБ имаће дужност и биће спремна да испуни остале безбедносне задатке, које нису одговарајуће за полицију или остале службе за одржавање реда и мира. МВС у сарадњи са МЦП-ом успоставиће стандардизован процес надгледања у погледу доношења одлука када да овласти КСБ да се укључи у ове безбедносне функције.

Припадници КСБ биће регрутовани из целог друштва. Званичан поступак одабира припадника урадиће Косово и МВС. Регрутација припадника започеће убрзо након ступања на снагу овог предлога решења, како би се осигурала почетна оперативна способност у року од једне године од дана ступања на снагу овог предлога решења.

Од оног тренутка када ресурси и средства буду на располагању, опремање КСБ-а представљаће заједнички напор Косова и међународне заједнице. Косово је дужно да прикаже МВС-а све изворе финансирања и опремања која долазе ван Косова.

Члан 6

Косовски заштитни корпус (КЗК)

Косовски заштитни корпус се распушта. МВС у консултацијама са МЦП-ом и Косовом вршиће извршно надгледање КЗК-а и донеће одлуку о временском периоду његовог распуштања. Распуштање треба да се уради у року од једне године од ступања на снагу Предлога решења. Међународна заједница треба да развије и уради процес демобилизације и реинтеграције за пензионисане припаднике КЗК-а.

Члан 7

Контрола ваздушног простора

Косово ће предузети потпуно поседовање, дужности и одговорности за свој ваздушни простор. Установиће Управу или директорат за цивилно ваздухопловство (УЦВ) која треба да регулише активности цивилног ваздухопловства на Косову, те такође да одреди испоручиоца услуга контроле лета, међутим у складу са чланом 2 Анекса XI, Шеф МВС-а има право да поново успостави војну контролу над ваздушним простором.

АНЕКС IX - МЕЂУНАРОДНИ ЦИВИЛНИ ПРЕДСТАВНИК

Члан 1

Циљеви

Косово ће бити одговорно да руководи својим пословима, заснованим на демократским принципима владавине права, поверењу према влади, заштити и унапређивању људских права, правима чланова свих заједница и општој добробити свих његових грађана. Имајући у виду да ће, према овом предлогу решења, испуњавање ових одговорности Косова захтевати широк опсег сложених и тешких активности, Међународни цивилни представник (МЦП) ће надгледати имплементацију овог предлога решења и подржати релевантне напоре косовских власти.

Члан 2

Мандат и овлашћења међународног цивилног представника

У погледу општег надгледања имплементације овог предлога решења, МЦП ће

а. имати завршну реч на Косову у погледу тумачења цивилних аспеката овог предлога решења;

б. осигурати ефективну имплементацију овог предлога решења кроз извршавање одређених задатака додељених МЦП-у у другим деловима овог предлога о решењу;

ц. предузети корективне мере за поправљање, уколико је неопходно, било којих радњи које су предузеле косовске власти за које МЦП сматра да су кршење овог предлога о решењу или озбиљно нарушавају владавину права, или да су у супротности са овим предлогом решења; такве корективне мере могу укључивати, али нису ограничене на поништавање закона или одлука усвојених од стране косовских власти;

д. у случају озбиљних и поновљених неуспеха у повиновању с овим текстом или духом предлога о решењу и/или у случају озбиљног ометања у раду МЦП-а и/или Мисије ЕБОП-а, МЦП ће имати овлашћења да санкционише или удаљи са дужности било којег јавног званичника и, уколико је неопходно, да предузме друге мере, како би осигурао потпуно поштовање овог предлога о решењу и његову имплементацију.

е. из своје канцеларије или кроз успостављање одговарајућих механизма и извештавање других међународних актера и организација које ће можда бити присутне на Косову надгледати имплементацију цивилних аспеката овог предлога о решењу.

Поред овлашћења која су дата самим наименовањем, као што је то већ наведено у предлогу решења, МЦП ће имати овлашћења да директно именује или одобри наименовања за одређене позиције као што су следеће:

а. Главни ревизор ће бити међународни представник којег именује МЦП.

б. Након истека мандата садашњих међународних чланова Одбора директора косовског пензионог штедног фонда, МЦП ће именовати међународног представника као члана Одбора директора КПШФ.

ц. Међународне судије и јавне тужиоце ће одабрати Мисија ЕБОП-а, која ће, пре именовања, захтевати дозволу од МЦП-а.

д. Генерални директор царинске службе, директор пореске управе, директор ризнице:

е. Приликом извршавања својих надлежности које су му дате именовањем, МЦП ће разматрати професионалне квалификације кандидата, њихову репутацију, интегритет и надгледаће правичну и непристрасну примену закона

Овлашћења и надлежности МЦП-а и овлашћења и надлежности ЕБОП-а ће се давати од исте особе. ЕБОП ће имати овлашћења у следећим областима владавине права, укључујући, посебно, полицију, царину и казнено-поправне службе које ће спроводити у име Мисије ЕБОП-а, као што је наведено у члану 12 овог предлога о решењу, са модалитетима одређених од стране Савета ЕУ, а у складу с овим предлогом решења:

а. Надлежност да се осигура да су предмети ратних злочина, тероризма, организованог криминала, корупције, међуетничких злочина, финансијско-привредног криминала и друга озбиљна кривична дела правилно истражена у складу са законом, укључујући, уколико је неопходно, међународне истражитеље који ће заједно радити са косовским властима или самостално;

б. Надлежност да се осигура да су предмети, описани у члану 2.3а овог анекса, правилно и законито воде у складу са судским поступком, и уколико неопходно, са међународним

јавним тужиоцима или самостално. Одабир предмета за међународне јавне тужиоце ће се заснивати на објективним критеријумима и процедуралним заштитним механизмима који су одређени од стране шефа Мисије ЕБОП-а, међународни јавни тужиоци ће радити у складу са законом Косова.

ц. Надлежност да се осигура да су предмети, који су описани у члану 2.3а овог анекса, и цивилни предмети који се односе на имовинске спорове, правилно судски вођени, уколико је неопходно, од стране међународних судија који заседају самостално или у већима заједно са косовским судијама у суду који има јурисдикцију над тим предметима. Одабир предмета којег ће водити међународни судија ће се заснивати на објективним критеријумима и процедуралним заштитним механизмима, које одређује шеф Мисије ЕБОП-а, међународне судије ће уживати потпуну независност у вршењу својих дужности у правосуђу и радиће унутар правног система Косова у складу са законом;

д. Одговорност да се осигура да су одлуке о предметима који су описани у члану 2.3а овог анекса, правилно спроведене у складу са законом од стране надлежних власти;

е. Надлежност да се независно преузму друге одговорности или уз подршку надлежних косовских власти како би се осигурала заштита и унапређивање владавине права, јавног реда и безбедности;

ф. у консултацијама са МЦП-ом, надлежност да се повуку или пониште оперативне одлуке предузетих од стране надлежних косовских власти, и уколико неопходно, да се осигура заштита и унапређивање владавине права, јавног реда и безбедности;

г. Надлежност надгледања, контроле и пружања савета у свим областима које се односе на владавину права. Косовске власти ће пружити подршку и таквим напорима и добиће тренутни и потпуни приступ било ком објекту, особи, активности, поступку, документима и другим стварима и догађајима на Косову;

х. Надлежност да се осигура ефикасна имплементација овог предлога о решењу путем извршавања задатака одређених Мисијом ЕБОП-а у другим деловима овог предлога о решењу;

и. Овлашћење да именује особље мисије ЕБОП-а да обавља дужности додељене мисији ЕБОП-а.

МЦП ће надгледати развој косовских цивилних институција, укључујући цивилну контролу над њеним безбедносним институцијама, али не на штету одговорности које има НАТО и МВС у погледу развоја КБС и њеног цивилног надгледања као што је то наведено у члану 13.5 овог предлога решења.

МЦП надгледаће развој домаћих безбедносних агенција као што је то одређено и наведено у Анексу ВИИИ овог предлога решења.

МЦП има овлашћење да успостави механизме који ће омогућити преиспитивање његових/ њених овлашћења и оних овлашћења поверених СПЕУ, али не науштрб према привилегијама и имунитетима које у складу с предлогом решења ужива МЦП и СПЕУ.

Члан 3

Координација са међународним актерима

Да би се осигурала максимална доследност и делотворност у међународном ангажовању на Косову МЦП ће установити одговарајуће механизме да координише активности свих међународних актера. Ови актери подржаће ове напоре пружајући МЦП-у информације које су релевантне за вршење његове/ њене дужности.

Организација за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) наставиће са својом мисијом на Косову, укључујући свеобухватну присутност на терену, подршку демократском развоју на Косову и раду и дужностима МЦП-а. Одређени споразуми и договори за такву подршку од стране ОЕБС-а биће утврђени и успостављени између ОЕБС-а и МЦП-а.

МЦП ће у складу са његовом/ њеном улогом координисања у погледу надгледања имплементације Предлога решења, председавати координационим комитетом у којем се налази шеф међународних војних снага, шеф Мисије ЕБОП-а, шеф Мисије ОЕБС-а, и када комитет то сматра одговарајућим, и представници осталих организација који дају свој допринос имплементацији овог предлога решења.

Члан 4

Структура/особља међународног цивилног представника

Након консултација са ЕУ, МЦП наменује Међународну управну групу. МУГ ће од Савета безбедности УН затражити сагласност око овог наименовања.

МЦП долазиће из следећег чланства: Француске, Немачке, Италије, Русије, Уједињеног Краљевства, Сједињених Америчких Држава, Европске уније, Европске комисије, НАТО. МЦП директно извештава Међународној управној групи и председава њеним састанцима. МЦП имаће подршку особља (Међународна цивилна канцеларија (МЦК)), које она/он сматра неопходним, а које помаже у извршавању дужности у складу са овим предлогом решења.

МЦП може успоставити било који облик присуства на терену које он/она сматра неопходним за испуњавања овог предлога решења. МЦП ће отворити канцеларију на терену у Митровици, чији ће се задатак посебно усредсредити на област безбедности, владавину права, слободу кретања повратка, имовинска права и привредни развој. МЦП, такође, у свом својству као СПЕУ имаће у складу са законима Косова правно својство које може бити неопходно за потпуно вршење дужности на основу Предложеног решења. МЦП у свом својству као СПЕУ имаће следеће привилегије и имунитете:

а. Косово ће дати канцеларији МЦП-а и СПЕУ и њеним просторијама, архивама и осталом имовини исте привилегије и имунитете које уживају дипломатске мисије и пратеће просторије и објекти, архиве и остала имовина у складу са Бечком конвенцијом о дипломатским односима.

б. Косово ће доделити МВП, СПЕУ, и стручном особљу и њиховим породицама исте привилегије и имунитете које ужива дипломатско особље на основу Бечке конвенције о дипломатским односима.

ц. Косово ће доделити осталом особљу МЦП-а и СПЕУ особљу и члановима њихових породица исте привилегије и имунитете које ужива дипломатско техничко особље и особље у администрацији и чланови њихових породица на основу Бечке конвенције о дипломатским односима.

Члан 5

Смањење и престанак мандата међународног цивилног представника

На основу препорука МЦП-а, Међународна управна група успоставиће стандарде за периодично преиспитивање мандата МЦП-а, и спровешће потпуно преиспитивање овлашћења МЦП-а у року од две године након ступања на снагу овог предлога решења, са тенденцијом постепеног смањења опсега овлашћења МЦП-а и учесталости предузимања корака.

Мандат МЦП-а престаје онда када Међународна управна група одлучи да је Косово имплементирало услове из овог предлога решења.

Члан 6

Сарадња

Косовске власти у потпуности сарађују са МЦП-ом, такође у његовом/ њеном својству као СПЕУ, и са осталим међународним организацијама и актерима, ради успешне имплементације свих аспеката овог предлога решења. Неуспех косовских власти да на тај начин сарађују сматраће се непоштовањем услова овог предлога решења у складу са чланом 2.1 овог анекса.

Косовске власти ће пружити сву одговарајућу помоћ МЦП-у, такође у њеном/његовом својству као СПЕУ, ради ефикасног и делотворног обављања дужности, укључујући пружање логистичке и административне подршке када је то потребно.

АНЕКС X - МИСИЈА ЕВРОПСКЕ БЕЗБЕДНОСНЕ И ОДБРАМБЕНЕ ПОЛИТИКЕ (ЕБОП)

Члан 1

Мандат и овлашћења

Мисија ЕБОП-а на основу овлашћења специјалног представника Европске уније (СПЕУ), врши овлашћења СПЕУ као што је то наведено у члану 2.3 Анекса IX овог предлога решења.

Шеф мисије ЕБОП-а предузима свакодневну оперативну управу Мисије.

Мисија ЕБОП-а и њено особље имаће исте привилегије и имунитет као што је то и предвиђено чланом 4.6 Анекса овог предлога решења.

Члан 2

Структура

Шеф мисије ЕБОП-а наменује Савет Европске уније.

Шеф мисије ЕБОП-а може успоставити било које присуство које он/она сматра неопходним, на централном и/или локалном нивоу, како би се осигурала потпуна имплементација елемената владавине права који проистичу из Предлога решења.

Мисија ЕБОП-а има јединствен, обједињен ланац команде.

Члан 3

Сарадња

Косово ће пружити сву одговарајућу помоћ Мисији ЕБОП-а за ефикасно и делотворно вршење дужности мисије, укључујући када је то и потребно пружање помоћи из области логистике и администрације.

АНЕКС XI - МЕЂУНАРОДНЕ ВОЈНЕ СНАГЕ

Члан 1

Циљеви

Међународне војне снаге (МВС) су одговорне за:

- а. Гарантовање безбедности за Косово од спољашњих претњи, док косовске институције не преузму одговорност;
- б. Пружање сигурног и безбедног окружења на читавој територији Косова, заједно са МЦП-ом и са подршком косовских институција, све док косовске институције нису у могућности да предузму одговорност, у зависности од случају до случаја за безбедносне задатке које извршава МВП;
- ц. Са сарадњом осталих за надгледање и пружање помоћи, успостављање и обуку косовских снаге безбедности (КСБ); ово укључује оцењивање потенцијалних кандидата како би се загарантовао професионализам; тежња ка остваривању одговарајуће етничке заступљености и право санкционисања недоличног понашања припадника КСБ-а у сарадњи са МВС-а;
- д. Верификовање доследности унутар оквира сваког војно - безбедносног аспекта овог предлога решења;
- е. Пружање подршке, и блиско координисање с радом МВС, као и пружање војног савета МВС-а;
- ф. Помагање и саветовање у погледу процеса интеграције у северноатлантске структуре. У оквирима средстава и капацитета и док се задаци не уступе другима под програмима око којих треба да се усагласи, МВС помажу локалним властима и МЦП-у на:
  - а. Одвраћању насилних екстремиста;
  - б. Гарантовању слободе кретања;
  - ц. Олакшавању повратка избеглица;
  - д. Отклањању, чувању и уништавању неовлашћеног наоружања;
  - е. Заштити одређених верских и културних места;
  - ф. Вршењу дужности надгледања границе по потреби;
  - г. Пружању подршке, у зависности од случаја до случаја међународној заједници и главним цивилним организацијама у области имплементације и испуњавању њихових појединачних мандата.

МВС подржавају развој структура и стручности на Косову како би гарантовале ефикасну цивилну контролу и управљање над КСБ-ом, нарочито у областима стратешког развоја, планирања снага, кадровског управљања, планирања из области разних програма и припрема буџета, вршења планирања и набавке, у складу са чланом 2.4 Анекса IX овог предлога решења.

МВС надгледају, контролишу и имају извршну власт над КСБ-ом све док МВС у сарадњи са МЦП-ом не процени да су ове снаге самоодрживе и способне са испуњавање додељених задатака у складу са међународним стандардима.

МВС наставиће успостављену праксу тренутне заједничке техничке комисије за имплементацију са Републиком Србијом. Током времена, активности заједничке комисије за имплементацију биће предузете од стране нове заједничке војне комисије са властима Косова и Републике Србије како би се ухватило у коштац са заједничким питањима забринутости, а које се односе на војну безбедност.

МВС и координацији са МЦП-ом успоставиће мере изградње поверења између косовских безбедносних снага и одбрамбених институција Републике Србије.

У дугорочном периоду, МВС остаће ангажоване са КСБ-ом да пруже савет који има за циљ даљу интеграцију у северноатлантске структуре и укључење елемената мандата безбедносних снага у међународним мисијама.

МВС поступаће под надлежношћу и биће предмет контроле и политичке контроле северноатлантског савета кроз НАТО ланац команде. МВП имаће обједињени ланац команде.

Члан 2

Овлашћења и надлежност

У испуњавању одговорности МВП-а, шеф МВС-а има овлашћења, без уплитања или дозволе за све оне радње које он/ она сматра неопходним и одговарајућим, укључујући употребу војне силе, како би заштитио МВС и остало наименовано особље и за извршавање своје одговорности. Шеф МВС има коначна овлашћења у области распоређених војних снага и у погледу аспеката предлога решења који се односе на МВС. МВС има следећа овлашћења:

- а. Да изврше своје одговорности које се сматрају одговарајућим, укључујући употребу свих неопходних средстава и без даљих санкционисања, мешања или дозвола;
- б. Право да врше потпуну и неометану слободу кретања широм Косова уз помоћ свих средстава;
- ц. Право да поново успоставе тренутну и потпуну војну контролу над ваздушним простором (или деловима ваздушног простора) уколико војни услови тако налажу. Шеф МВС-а обезбедиће да је Косовска управа Цивилног ваздушног саобраћаја у потпуности обавештена о било таквој одлуци;
- д. Право да врше инспекције просторија и објеката у погледу испуњавања својих задатака;
- е. Право да одобре и надгледају, у координацији са МВС, установљење свих неполицијских снага и осталих безбедносних снага које Косово предложи;
- ф. Право да предузму радњу које сматрају одговарајућим као подршку свом мандату у складу са овим предлогом решења.

Косово даје МВС-у статус, привилегије и имунитет који тренутно има КФОР на основу УНМИК Уредбе 2000/47.

У свим случајевима, овлашћења МВС-а биће преиспитивана и након консултација са релевантним странама и доношења одлуке северноатлантског савеза, бити прилагођене у зависности од случаја до случаја како косовске институције развију капацитет и повећају свој мандат и одговорности.

АНЕКС XII - ЗАКОНОДАВНИ ПЛАН

Члан 1

Законодавство које треба да се усвоји током периода транзиције

Скупштина Косова званично усваја неопходно законодавство како би имплементирала услове овог предлога решења током периода транзиције у трајању од 120 дана, а који се сматра да је Скупштина усвојила и ступиће на снагу првог дана након периода транзиције. Такво законодавство укључује, али није ограничено на следеће:

Закон о општим и локалним изборима;

Закон о локалној самоуправи;

Закон о општинским пограничним линијама;

Закон о успостављању заштићених области;

Пословник о раду, или амандмани осим тога, који су неопходни да имплементирају услове Предлога решења одмах након истека периода транзиције, укључујући нарочито, пословник о раду који се односи на заштиту и унапређење права заједница и њених припадника.

Члан 2

Законодавство које треба да се усвоји током или после периода транзиције

Скупштина Косова може званично усвојити остало законодавство током периода транзиције у циљу имплементације Предлога решења, који уколико се усвоји, сматраће се усвојеним од стране Скупштине и ступиће на снагу одмах првог дана након периода транзиције. Такво законодавство ће у супротном бити усвојено као ствар приоритета одмах након завршетка периода транзиције, и укључује, али није ограничено на следеће:

Закон о правима заједница и њених припадника;

Закон у оснивању Косовског савета за безбедност;

Закон о цивилном ваздухопловству;

Амандмане на пословник о раду Скупштине за оснивање Скупштинског комитета за надгледање безбедности;

Закон о локалним финансијама;

Закони који се односе на расподелу овлашћења и осталих питања у следећим секторима:

Образовање;

Здравствена заштита;

Закон о Косовским безбедносним снагама:

Закон о служби у косовским безбедносним снагама:

Закон о Косовској полицијској служби;

Закон у успостављању домаће обавештајне службе Косова;

Закон о држављанству Косова;

Закон о националним обележјима и јавним празницима;

Закон о реституцији.